2026

Mäntyharjun kirjaston uuden tilaratkaisun tarveselvitys

TARVESELVITYS
MÄNTYHARJUN KIRJASTON KIRJASTOTIIMI

”Kirjasto on kunnan älykäs olohuone, jossa tieto, teknologia, kulttuuri ja ihmiset kohtaavat."

1. JOHDANTO

Mäntyharjun kunnassa hyväksytyn tilahankkeiden suunnitteluohjeen mukaan tarveselvityksen tehtävänä on kuvata nykytila, palvelutarve, toiminnalliset tavoitteet, käyttäjien tarpeet, vaihtoehtoiset ratkaisut sekä hankkeen vaikutukset ennen varsinaista hankesuunnittelua. Tarveselvitys on käyttäjätoimialan vastuulla ja toimii perustana investointipäätökselle.

1.1. Tarveselvityksen tarkoitus

Tarveselvityksen tarkoituksena on luoda kattava tilanne- ja tarveanalyysi uuden tilaratkaisun pohjaksi. Selvitys toimii päätöksenteon tukena varmistaen, että tulevat tilat vastaavat nykyisen ja tulevan toiminnan asettamiin vaatimuksiin taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävällä tavalla.

1.2. Yhteys kunnan strategiaan ja taloussuunnitelmaan

Hanke kytkeytyy tiiviisti Mäntyharjun kunnan voimassa olevaan strategiaan sekä pitkän aikavälin taloussuunnitteluun. Investointi sijoitetaan taloussuunnitelman raameihin siten, että se tukee kunnan elinvoimaisuutta ja palvelujen uusiutumista aiheuttamatta kohtuutonta rasitusta käyttötaloudelle.

1.3. Päätöksenteon eteneminen

Tarveselvitys etenee virallista päätöksentekoväylää pitkin käyttäjätoimialalta kunnanhallituksen ja edelleen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Hyväksytty tarveselvitys oikeuttaa varsinaisen hankesuunnittelun ja teknisen esisuunnittelun käynnistämisen.

2. HANKKEEN KUVAUS JA PERUSTEET

Mäntyharjun nykyinen kunnankirjasto on rakennettu vuonna 1983 ja otettu käyttöön seuraavana vuonna. Yli 40 vuoden ikäinen kirjastorakennus on tullut teknisen käyttöikänsä päähän. Mäntyharju kirjaston lähikirjastona toimiva Pertunmaan kirjasto toimii osana koulukiinteistössä terveissä tiloissa.

Kirjaston tarve ja rooli kunnassa sekä yhteiskunnassa laajemmin on myös muuttunut merkittävästi. Nykyisen rakennuksen käyttöönoton alussa toiminta oli hyvin lainauspainotteista, ja pääpaino oli fyysisillä aineistoilla, kuten kirjoilla, lehdillä ja musiikkitallenteilla. Tietotekniikka oli vasta tulossa. Kirjasto tarjosi tiloja pääasiassa aineistojen lukemiseen, musiikinkuunteluun ja hiljaiseen työskentelyyn.

Tänä päivänä kirjasto on elämys-, oppimis- ja asiointikeskus, joka on yhä enemmän asiakkaiden yhteisöllinen kohtaamispaikka. Kirjasto on monipuolinen palveluntarjoaja,

joka tarjoaa palveluja kaikille käyttäjäryhmille ja kaiken ikäisille. Perinteisten kirjastopalvelujen rinnalle on tullut tarve digitaalisiin palveluihin sekä asiakkaille annettaviin monipuolisiin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin, joista kirjastoon sijoitettu kunnan asiointipisteen toiminta on yksi muoto. Kirjastossa toimii myös kunnan pääkassa.

2.1. Strategiset tavoitteet

Kirjastolaki (1492/2016) asettaa yleisen kirjaston tavoitteiksi edistää

- väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin
- tiedon saatavuutta ja käyttöä
- lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
- mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen
- aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta

Tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Kirjastotilojen uudistamisen tulee toteuttaa omalta osaltaan voimassa olevan kirjastolain velvoitteita. Kirjasto on asiakkaita varten ja sen tehtävänä on tarjota

- tietopalvelua.
- pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin.
- ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja monipuoliseen lukutaitoon.
- tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.
- monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa.
- lukemisen ja kirjallisuuden edistämistä.
- yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Investointihanke kytkeytyy suoraan myös Mäntyharjun kuntastrategiaan (2026), jonka ydinarvojen mukaisesti uudistetaan palveluita tarvelähtöisesti ja kestävästi tulevaisuutta luoden (uudistuen), kehitetään yhteistyörakenteita, osallistetaan kuntalaisia, yhdistyksiä ja yrittäjiä sekä suhtaudutaan avoimesti eriäviin tarpeisiin (yhdessä) ja vahvistetaan yhteistä henkeä ja viestintää sekä nähdään ennakkoluulottomasti kasvun ja kehittämisen mahdollisuudet (positiivisesti).

Kuntastrategian 2026 mukaisesti kirjastossa

- harrastemahdollisuutemme palvelevat kaikkia kuntalaisia (esim. pelikerho).
- huomioidaan kunnan tuleva kehitysnäkymä (esim. lapsiystävällisyys)
- luodaan edellytyksiä työnteon ja asumisen yhteensovittamiseen (esim. etätyö).
- huomioidaan uudet asukkaat ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä (esm. lukupiiri)
- pidetään huolta elinympäristömme viihtyisyydestä (kuntalaisten olohuone)
- edistetään avointa keskustelua ja vuorovaikutusta (kohtaamispaikka).
- tehdään aktiivista yhteistyötä oppilaitosten kanssa (esim. lukutaito).
- ylläpidetään laadukasta ja saavutettavaa palvelutasoa (asiakaspalvelu).

- kehitetään toimintaa pitkäjänteisesti (jatkuva kehittäminen, hankkeet)
- vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa.
- tuetaan kotoutumista kirjastopalvelujen saavutettavuudella (esim. kielikahvila)
- edistetään esteettömyyttä palveluissa (esim. verkkokirjasto Finna).
- tarjotaan monipuolinen yhteinen harrastus eri ikäryhmille (lukeminen, E-kirjasto)
- kehitetään kunnan elävää ja monipuolista kulttuurielämää (kulttuurivierailut)
- vahvistetaan kulttuurin roolia pito- ja vetovoimatekijänä (näyttelyt)
- pidetään huolta lapsiperheille tärkeistä palveluista (lasten kulttuurikasvatus)
- toimitaan yhteistyössä varhaiskasvatuspalvelujen kanssa (esim. satutunnit)
- turvataan osaava henkilöstö ja toimivat aukioloajat kuntalaisten arjen tueksi.
- kasvatetaan nuorten osallisuutta (esim. Nuorisopalvelut goes kirjasto)
- turvataan rauhallinen opiskeluympäristö kaikille (oppimistilat)
- tarjotaan turvallinen kohtaamispaikka lapsille ja nuorille koulupäivän jälkeen.
- hyödynnetään maakunnallista kirjastoverkostoa (Lumme-kirjastoverkosto).
- huolehditaan ikäihmisten oikeuksista ja etujen toteutumisesta (asiointipiste).
- tuotetaan monikielistö palvelua (kielitaitoinen henkilöstö).
- rakennetaan positiivista kuntabrändiä (palvelut vapaa-ajan asukkaille).
- edistetään vetovoimaa aktiivisella näkyvyydellä (esim. Facebook ja Instagram).
- tuetaan matkailun antamalla tietoa, neuvontaa ja ohjausta (asiointi)
- luodaan yhteishenkeä ja myönteistä paikallisidentiteettiä.

2.2. Aikatauluraami ja päätöksenteko

Pääkirjaston perusparannus/uudisrakennukseen on kiinteistöstrategiassa vuonna 2027 varauduttu noin 30000–60000 € kustannuksiin. Investointiohjelmassa on varauduttu vuodelle 2028 kirjaston perusparannukseen 2,3 m€.

- 2026: Toiminnallinen suunnittelu ja tarpeiden määrittely.
- 2027: Hankkeen suunnittelu ja tekninen esisuunnittelu.
- 2028: Rakentaminen, kalustehankinnat
- 2029 Käyttöönotto

Vaihtoehtoina ovat

- Uuden kirjastorakennuksen rakentaminen
- Nykyisen kirjaston peruskorjaaminen
- Kirjaston sijoittaminen osaksi muuta toimintaa (monipalvelukeskus)

Sijainnin osalta keskeinen lähtökohta on se, että kirjasto pysyy osana koulukeskusta keskeisten kulku- ja asiakasreittien varrella. Peruskorjaaminen tulee kalliiksi pitkän päälle, koska elinkaari on lyhyempi kuin uuden rakennuksen. Lisäksi peruskorjaaminen edellyttää pitkäaikaista väistöä. Monitoimipalvelukeskus edellyttää tyhjänä olevia tiloja, joita koulukeskuksessa ei tällä hetkellä ole. Uuden rakennuksen vaihtoehtoja voisivat olla mm.

- Populuksen tontti Lääkärinkujalla vastapäätä nykyistä kirjastoa
- Nykyisen kirjaston tontti (edellyttää purkua ja väistöä)
- Muu erikseen selvitettävä sijaintivaihtoehto (esim. Touhulan tontti)

3. NYKYTILA

Mäntyharjun kirjastoa on kehitetty vuodesta 2021 lukien elämys-, oppimis- ja asiointikeskuksena. Oppimisen näkökulmasta kirjasto on suuri tietovarasto ja tarjoaa kaikille kuntalaisille ja opiskelijoille paikallisen ja etäoppimista tukevan oppimisympäristön.

Kirjastossa on toiminut kuntalaisia palveleva informaatio- ja asiointipiste vuodesta 2022 lukien. Asiointipalveluissa kuntalainen voi hoitaa viranomaisyhteyksiä sekä saada opastusta mm. digipalvelujen käyttöön tai palveluohjausta kunnan palveluihin.

Elämyspalveluina kirjasto tarjoaa kulttuuritoimintaa tukevan monitoimitilan (konsertit, taidenäyttelyt, tapahtumat), lasten kuvataide- ja draamaympäristön sekä musiikkistudion, peliympäristön ja retronurkkauksen.

3.1. Keskeiset asiakasryhmät

Kirjaston tilasuunnittelussa on otettava huomioon eri käyttäjä- ja ikäryhmien vaihtelevat ja joskus keskenään ristiriitaisetkin tarpeet. Keskeisiä asiakasryhmiä ovat:

- Aktiiviset eläkeläiset
- Varhaiskasvatusiässä olevat lapset
- Ala- ja esikoululaiset, Yläkoululaiset
- Lukiolaiset ja ammattiin opiskelevat
- Korkeakouluopiskelijat ja muut opiskelijat
- Työikäiset
- Vanhukset kotona ja palvelutaloissa
- Kesäasukkaat ja mökkiläiset
- Asiantuntijat

3.2. Palveltavat yhteisöt

Yksityishenkilöiden lisäksi kirjasto toimii keskeisenä kumppanina ja palveluntarjoajana alueen muille yhteisöille:

- Yhtenäiskoulu, lukio, päiväkoti, palvelukodit
- Kansalaisopisto, kulttuuripalvelut
- Lumme-verkoston kirjastot (seudulliset kirjastoyhteistyötahot)
- Järjestöt ja yhdistykset
- Tapahtumatuottajat

Mäntyharju on aktiivinen mökkikunta, jossa on yli 6000 vapaa-ajan asumusta. Vapaa-ajan asukkaista parikymmentä tuhatta asuu mökeillään kesäkauden aikana, yhä useampi heistä koko vuoden. Vapaa-ajan asukkaat ovat yksi keskeinen asiakasryhmä, joiden kirjaston käytössä korostuvat etätyö ja asiointi. Koulujen lukuvuoden aikana puolestaan ison osan asiakaskunnasta muodostavat peruskoululaiset, joille kirjasto on paitsi aineistontarjoaja, myös iltapäivien turvallinen ajanviettopaikka. Suunnittelussa on varmistettava, että jokaiselle ryhmälle löytyy heitä kiinnostavat ja toimivat tilat.

3.3. Kirjastopalvelujen nykyinen käyttö

Kirjaston keskeisiä toimintaprosesseja ovat:

- asiakkaiden tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- viranomaisasiointi
- oppiminen ja kouluyhteistyö
- varhaiskasvatusyhteistyö
- etätyö- ja kokouspalvelut
- digitaalisten palvelujen käyttö
- tapahtuma- ja kulttuuritoiminta
- lukutaidon edistäminen
- kulttuurikasvatus

3.4. Kirjaston nykyiset tilat

Kiinteistöön on tehty kattavat kuntokartoitukset 2020, jolloin talon on todettu olevan peruskorjaustarpeessa. Esteettömyysratkaisut ovat pääosin alkuperäiset eivätkä täytä nykyvaatimuksia. Nykyistä hyötypinta-alaa (1 091 m^2) voidaan merkittävästi tiivistää tehokkuutta edistävällä suunnittelulla. Nykyiset tilat ovat

- kirjastosali (eri kokoelmia)
- lastenosasto ja lasten kulttuurikasvatusympäristö
- nuorten osasto ja peliympäristö
- musiikkiosasto ja musiikkistudio
- lehtiosasto
- monitoimitila
- etätyö/neuvottelutila Kohtaamo
- etätyötila Kuutio
- kirjavarasto
- aineistovarasto
- henkilökunnan työtila (maisemakonttori) ja
- sosiaalitilat (henkilökunnan tilat ja yleisötilat)

Kirjaston merkityksen kasvua kuvaa erittäin hyvin sen käyntien määrä. Ennen koronaa vuonna 2019 käyntejä oli Mäntyharjussa hieman noin 60 000 vuodessa. Vuonna 2025 Mäntyharjun kirjastossa käyntejä oli yli 80 000 (Pertunmaalla noin 10 000).

Kävijämäärä on Mäntyharjulla kasvanut noin 33 % vuodesta 2019. Käytännössä kasvu on tapahtunut vuosien 2023–2025, sillä vuonna 2022 kirjastossa oli vielä Koronasta johtuvia sulkuaikoja.

3.5. Käyttö- ja lainaustilastot

Yleisten kirjastojen virallisten vuositilastojen (Lupa- ja valvontavirasto, 2026) mukaan Mäntyharjun kirjasto oli keskimääristä suuremmassa käytössä verrattuna Etelä-Savon muihin kirjastoihin ja koko maan kirjastojen tunnuslukua. Mäntyharjun kirjastotoimen tunnusluvut vuonna 2025 olivat seuraavat:

Kokoelman laajuus

- Kirjoja yhteensä 51 446 kirjaa. Suurimmat luokat ovat kaunokirjallisuus 35 716 nimekettä ja tietokirjallisuus 21 521 nimekettä.
- Musiikki- ja videotallenteista musiikkia on 1489 ja videoita 1736.
- Hankittiin 732 uutta kirjaa ja 67 äänitettä/tallennetta.
- aikakauslehtiä 80 erilaista ja sanomalehtiä 12.

Käyntimäärät ja aukiolot

- Fyysisiä käyntejä kirjastossa tehtiin yhteensä 92774 eli 13,15 käyntiä asukasta kohden ja 11,65 käyntiä aukiolotuntia kohden.
- Verkkokäyntejä kertyi 37 655 kappaletta.
- Aktiivisia lainaajia oli 1754 henkilöä (24,85 % asukasluvusta).
- Aukiolotunteja yhteensä 7961 tuntia, josta henkilökunnan läsnäolotunteja oli 2 681 ja omatoimiaukioloa 5280 tuntia.

Lainaus ja uusinnat

- Kokonaislainaus oli 83 818 kappaletta (11,88 lainaa / asukas).
- Uusintoja tehtiin vuoden aikana yhteensä 41 445 kertaa.

Tapahtumat ja koulutukset

- Järjestettyjä tapahtumia yhteensä 51, joihin osallistui yhteensä 788 henkeä. Tapahtumista 46 oli kirjaston itsensä järjestämiä ja 5 ulkopuolisten toimijoiden järjestämiä.

- Tapahtumista 46 kohdentui kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen, joista 40 suunnattiin alle 18-vuotiaisiin (697 osallistujaa) ja 6 tapahtumaa yli 18-vuotiaille (91 osallistujaa).

- Käyttäjäkoulutuksia järjestettiin kolme, joihin osallistui yhteensä 37 henkilöä.

- E-aineistojen käyttö on muuttunut 2025. Kansallinen E-kirjasto tarjoaa kaikille kuntalaisille mahdollisuuden lainata e-kirjoja ja e-äänikirjoja. E-kokoelman laajuus vuonna 2025 oli 72651. Mäntyharjun kirjastosta tehtiin yhteensä 5791 e-lainausta.

3.6. Lumme-kirjastoyhteistyö

Mäntyharjun kirjasto toimii osana Lumme-kirjastojen verkostoa, jossa lähialueen kirjastot: Mikkelin seutukirjasto, Savonlinnan kirjasto, Pieksämäen kirjasto, Varkauden kirjasto sekä Joroisten, Juvan kirjasto, Rantasalmen, Puumalan ja Mäntyharjun kirjasto tuottavat palveluja yhteistyössä. Verkostolla on

- yhteinen verkkokirjasto https://lumme.finna.fi/#tapahtumat_kirjallisuus
- yhteinen kirjastojärjestelmä (KOHA)
- yhteiset käyttösäännöt
- yhteisiä digitaalisia palveluja
- yhteisiä kehittämishankkeita.

Lumme-yhteistyö laajentaa merkittävästi mäntyharjulaisten asiakkaiden käytettävissä olevaa aineistovalikoimaa ja mahdollistaa aineiston maksuttoman kuljetuksen kirjastosta toiseen. Lumme-verkostoa johtaa ryhmä, jossa toimivat kirjastojen johtajat ja avainasiantuntijat. Lisäksi kirjastoilla on yhteisiä kehittämistiimejä, joissa toimii eri kirjastojen asiantuntijoita.

3.7. Keskeisiä haasteita ja rajoitteita

Nykytilan keskeisimmät ongelmat liittyvät toiminnallisiin puutteisiin ja tilojen muunneltavuuden puutteeseen. Nykyiset tilat eivät tue nykyisen kirjastolain mukaista monipuolista yhteisöllistä toimintaa, digitaalista osallisuutta tai muuttuvia asiakasvirtoja. Haasteita ovat:

Tilat

- riittämättömät tilat asiakkaiden omatoimiseen työskentelyyn
- hiljaisten tilojen puute nykyisessä kirjastossa (mm. opiskelu)
- esteettömyys ja saavutettavuus (ulko-ovet, vessat, ahtaat tilat)
- tilojen muunneltavuus puutteellinen, lähes mahdotonta
- automaattien ja infontiskin sijoittelumahdollisuudet puutteelliset
- rauhallinen alue lapsille ja nuorille lähellä peliympäristöä puuttuu
- asiakaspalveluun rauhallinen paikka, missä erilaisten asiakkaiden on mahdollista asioida henkilökohtaisesti (esim. NEPSY-ystävällinen, ikäihmisystävällinen, tietosuojaturvallinen tila).
- keskitetty puuhatila lapsille ja nuorille puuttuu
- ääripääsoppi, jossa on hämärää ja hiljaista puuttuu
- nykyinen kirjavarasto ei palvele asiakkaita --> avovarastoksi

Tilojen ominaisuudet

- sisäilmasta asiakkaat saavat oireita
- viilennyksen ja ilmanvaihdon laajentaminen
- kirjaston kalusteet eivät ole modulaarisia ja siirreltäviä
- äänieristykset huonot
- akustiikan hallinta ei toimi
- valaistuksen toteutus vanhanaikainen (kuitenkin ledit tulivat 2025)
- lasten ja nuorten osastojen erillisyys
- nykyisen kirjaston hyllysommittelu ja tilojen asemointi mahdollistaa juoksuradan lasten ja nuorten tilojen välillä
- kirjaston sisääntulo ulkoa päin ankean näköinen
- pyörätelineet uusittava (vuokrattavat pyörät) ja päälle lippa
- etätyö- ja kokoustiloista puuttuu äänieristys

Aineistot ja kokoelmat

- lasten ja nuorten aineistot ja tilat fyysisesti liian kaukana toisiaan
- hyllykorkeus liian korkea. Ylimmät ja alimmat kirjat liian kaukana toisistaan. Ergonomia ja esteettömyys kärsii. Päivittäinen tapaturman vaara.
- hyllyjärjestyksen loogisuus
- musiikkiosasto selkeämmin yhdessä. Nyt jaoteltuna aikuisten, nuorten ja lasten. Musiikkistudio osoittautunut tarpeettomaksi.
- opasteet puutteelliset
- varattavien tilojen epämääräisyys siinä, milloin varattavissa
- Ikäihmisten aineistot myös lähemmäs toisiaan. Isotekstiset ja äänikirjat lähekkäin.
-

3.8. Henkilöstö

- Kirjastossa työskentelee kolme informaatikkoa ja kaksi kirjastovirkailijaa.
- Kirjaston henkilöstön työtä tukee sivistystoimialan johtajana toimiva kirjastotoimenjohtaja noin 10 % työosuudella.
- Henkilöstö muodostaa kirjastotiimin.
- Kirjastotyö on organisoitu eri sisältöisillä työvuoroilla, joilla varmistetaan kattava kirjastotyö.
- Lisäksi jokaisella henkilöstöön kuuluvalla on tiimityönkuvassa vastuullaan kirjaston toiminnan kannalta tärkeitä erityistehtäviä, mitkä yleensä edellyttävät erityisosaamista.
- Kirjaston henkilökunta tekee henkilökohtaista asiantuntijatyötä sekä yhdessä tapahtuvaa tiimityötä.

3.9. Kirjastoteknologian hyödyntäminen

Mäntyharjun ja Pertunmaan kirjastoissa on käytössä yhtenäinen Lyngsoe Systemsin RFID-pohjainen kirjastoteknologia, jossa molempien kirjastojen järjestelmät toimivat yhtenä kokonaisuutena. Yhtenäinen ratkaisu mahdollistaa keskitetyn hallinnan, etäkäytön sekä palvelujen tuottamisen tehokkaasti useassa toimipisteessä samanaikaisesti. Keskeisiä järjestelmän osia ovat:

Lainaus- ja palautusautomaatit

- Aineistojen lainaaminen ja palauttaminen ilman henkilökunnan apua.
- Nopeuttavat asiointia ja vähentävät henkilökunnan rutiinityötä.
- Esteettömät ja lapsiystävälliset käyttöliittymät tukevat kaikkia asiakasryhmiä.

Omatoimikirjastotekniikka

- Asiakkaat pääsevät kirjastoon omatoimiaikana kirjastokortilla.
- Mahdollistaa palvelujen tarjoamisen silloin, kun henkilökuntaa ei ole paikalla.
- Parantaa palvelujen saavutettavuutta erityisesti pienissä kunnissa.

Hälytysportit

- RFID-teknologiaan perustuvat portit valvovat aineiston ulosvientiä sekä laskevat kävijöiden määrää.
- Tukevat kokoelman turvallisuutta ja vähentävät aineistohävikkiä.

Kävijälaskuri (portit)

- Kerää tietoa kirjaston kävijämääristä ja käyttöajoista.
- Tuottaa tietoa päätöksenteon, toiminnan suunnittelun ja raportoinnin tueksi.
- Mahdollistaa esimerkiksi omatoimiajan ja henkilökunnan palveluajan käytön vertailun.

Kameravalvonta

- Tukee omatoimikirjaston turvallista käyttöä.
- Mahdollistaa tilojen valvonnan sekä tapahtumien jälkikäteisen selvittämisen.
- Lisää henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuutta.

Kuulutusjärjestelmä

- Mahdollistaa automaattiset kuulutukset esimerkiksi sulkemisajoista, poistumiskehotuksista tai poikkeustilanteista.
- Tukee omatoimikirjaston hallintaa ilman jatkuvaa henkilöstön läsnäoloa.

4. KIRJASTON TOIMINTAYMPÄRISTÖ 2027-2040

Kirjaston nykyinen strategia ja sen painopisteet perustuvat kirjaston kehittämishankkeissa 2021–2025 tehtyihin tulevaisuustarkasteluihin. Muutosta tulevaisuuslähtöisiin toimintaprosesseihin on tehty useita vuosia. Kirjaston työprosessit ovat jo nyt uudenaikaisia, mutta kirjaston nykyiset tilalliset ratkaisut estävät niiden täysimääräisen hyödyntämisen. Prosesseja on optimoitu Lean-ajattelun avulla ja monia työvaiheita on saatu vähennettyä.

4.1. Kirjastoalan muutostrendit

Kirjaston nykyisissä suunnitelmissa on huomioitu erityisesti seuraavia tutkimukseen perustuvia muutostrendejä:

Trendi	**Korostaa**
Osaaminen ja oppiminen	Koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä
Teknologian uusiutuminen	Kirjastoteknologian soveltamista
Työn tekemisen muutos	Etätyötiloja ja yhteisöllisiä työtiloja
Digitalisuus ja tekoäly	Verkkokirjaston ja E-kirjaston käyttöä
Kulutuskäyttäytymisen muutos	Asiakaspalvelukäytäntöjen uudistamista
Väestön ikääntyminen	Ohjauksen ja neuvonnan tarvetta
Z-sukupolvi	Lapsille ja nuorille suunnattuja palveluita

Tekoäly tulee todennäköisesti olemaan 2030-luvun tärkein uusi työkalu. Tekoälyn käytön laajentuminen asiantuntijoilta kaiken kansan työkaluksi edellyttää uudenlaista tukea ja ohjausta.

Kysymys on uudenlaisesta lukutaidosta, jossa olennaista on tiedon luotettavuuden arvioimisessa, virheiden ja harhan tunnistamisessa sekä tekoälyn turvallisessa käytössä. Kirjasto voi tarjota mm. AI-klinikoita, digitukea ja medialukutaitokoulutusta kaikenikäisille.

4.2. Muita kirjaston suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä

- **Muunneltavuus on tärkeämpi kuin yksittäiset tilat**

Yksi vahvimmista kirjastosuunnittelun trendeistä on, että tilat suunnitellaan helposti muunneltaviksi. Samoja neliöitä voidaan käyttää aamulla kouluryhmälle, päivällä etätyöhön ja illalla tapahtumaan. Kirjaston toiminnallinen elinikä kasvaa muunneltavuuden mahdollisuuksien mukaan (mm. Library Journal, The Year in Architecture 2025). Käytännössä tämä tarkoittaa siirreltäviä hyllyjä, avattavia ja yhdisteltäviä tiloja, kevyitä väliseiniä, monikäyttöisiä kalusteita.

- **Kirjasto on kuntalaisten yhteinen olohuone**

  Kirjasto ei ole enää ensisijaisesti aineistovarasto vaan turvallinen, maksuton ja puolueeton kohtaamispaikka. Tämä korostuu erityisesti ikääntyvissä kuntalaisissa sekä lapsissa ja nuorissa. Käytännössä tämä tarkoittaa viihtyisiä oleskelualueita, kahvilamaista kohtaamisympäristöä sekä eri ikäryhmien omia alueita. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota esteettömyyteen, akustiikkaan, ergonomiaan, palvelupisteiden saavutettavuuteen sekä rauhallisiin lukutiloihin.

- **Kirjasto on digitaalinen sivistyskeskus**

  Tekoäly, e-aineistot ja viranomaisasioinnin digitalisoituminen lisäävät neuvonnan tarvetta. Kirjastoissa annetaan tulevaisuudessa yhä enemmän digitukea ja hyödynnetään tiloja etäkokouksiin, etäoppimiseen ja etätyöhön. Lisäksi tarvitaan mm. studiotiloja mm. podcastien tekemiseen, robotiikan harjoitteluun ja muuhun sisällöntuotantoon. E-aineistojen käyttöön, esimerkiksi e-lehtien lukemiseen, tarvitaan omia rauhallisia tiloja. Kansallinen E-kirjasto vähentää jonkin verran painetta e-palvelujen käyttöön. Tämä edellyttää myös nykyistä tehokkaampaa tietoliikennekapasiteettiä.

- **Omatoimikirjasto ja turvallisuutta edistävät ratkaisut**

  Mäntyharjulla omatoimikirjasto on jo keskeinen palvelumuoto. Uudessa rakennuksessa turvallisuus- ja omatoimiteknologia kannattaa suunnitella alusta alkaen yhteen. Käytännössä tämä tarkoittaa selkeitä kulunvalvontavyöhykkeitä, kattavaa kameravalvontaa, helposti valvottavia avaria näkymiä ja teknisiä valmiuksia tuleville automaatioratkaisuille.

- **Nuorten ja aliedustettujen ryhmien saavuttaminen**

  Kirjastojen kansallinen haaste on mm. Nuorten työikäisten ja maahanmuuttajien tavoittaminen. Tulevaisuudessa kirjastossa tarvitaan nuorten oma alue, pelitoimintaa, mediakasvatusta, harrastamisen tiloja sekä kouluyhteistyöhön soveltuvia oppimisympäristöjä. Asiointipalvelujen sijoittaminen kirjastoon tuo sinne mm. työikäisiä aliedustettuja ryhmiä ja maahanmuuttajia. Maahanmuuttajille tarvitaan heille soveltuvaa monikielistä ja selkokielistä aineistoa sekä kehittyneitä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

- **Kestävyys ja vastuullisuus**

  Yhä useammat uudet kirjastot rakennetaan hiilijalanjälki ja käyttökustannukset edellä (American Libraries, 2025 Library Design Showcase). Tämä tarkoittaa energiatehokkaita ratkaisuja, vähähiilisiä materiaaleja, elinkaarikustannusten optimointia sekä muunneltavuutta ilman suuria remontteja.

- **Kirjasto on osa kunnan palveluverkkoa**

  Kirjastot ovat muuttumassa monipalvelukeskuksiksi. Kirjastoissa voi olla mm. yhä enemmän kuntalaisneuvontaa, etävastaanottotiloja, järjestöjen toimintaa, kokoustiloja, koulutuksia ja kursseja, taidelainaamotoimintaa sekä konsertteja, luentoja ja näyttelyitä.

- **Kirjastot ovat tekoälylukutaidon kehittämiskeskuksia**

  Kirjastot ovat tulevaisuudessa tärkeitä tekoälylukutaidon edistäjiä ja vastuullisen käytön opastajia (mm. PressReader 2024: How AI in public libraries can benefit librarians and patrons alike). Tekoäly vapauttaa kirjastojen henkilöstöä tekemään vaativia ja resursseja tarvitsevia työtehtäviä kuten luettelointia, aineistojen kuvailua, viestintää, raportointia ja tapahtumamarkkinointia, kun asiakkaat osaavat hyödyntää tekoälyä tiedonhakuun ja lainattavan aineiston valintaan.

  Tekoäly auttaa löytämään ja se voi suositella elokuvia, kirjoja, lehtiä, e-aineistoja, paikallishistoriallisia sisältöjä ym. Lisäksi tekoäly voi tukea opiskelua ja kehittämistä sekä toimia tulkkina, ideoinnin työkaluna ja ohjelmoijana kirjaston tarjoamissa ympäristöissä.

- **Maahanmuuttajien palveleminen**

  Tekoälystä on jo nykyään merkittävä hyöty ikääntyneille, lukivaikeudesta kärsiville, maahanmuuttajille sekä näkö- tai kuulorajoitteisille. Se voi tulevaisuuden arjessa kääntää kirjallisia tekstejä, muuttaa tekstiä puheeksi, tekemään automaattista käännöstyötä tai sisällön selkokieliseksi muuttamista. Kirjasto voi tarjota myös mahdollisuuksia kielikahviloihin ja kotouttamista edistäviä tapahtumia ja ympäristöjä.

4.3. Väestökehitys

Mäntyharjun asukasluku on noin 7000. Väestön ikärakenne jakautuu seuraavasti:

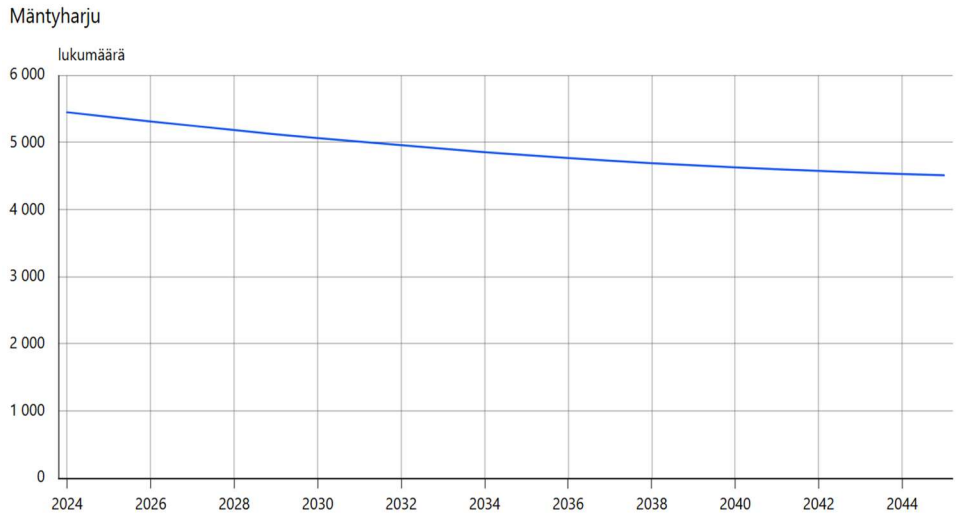
- Alle 15-vuotiaat: 10,2 % väestöstä (noin 720 henkilöä).
- Työikäiset 15–64-vuotiaat: 49,0 % väestöstä (noin 3500 henkilöä).
- Yli 65-vuotiaat: 40,8 % väestöstä (noin 2800 henkilöä).
- Lisäksi kesäisin noin 20 000 eri-ikäistä vapaa-ajan asukasta

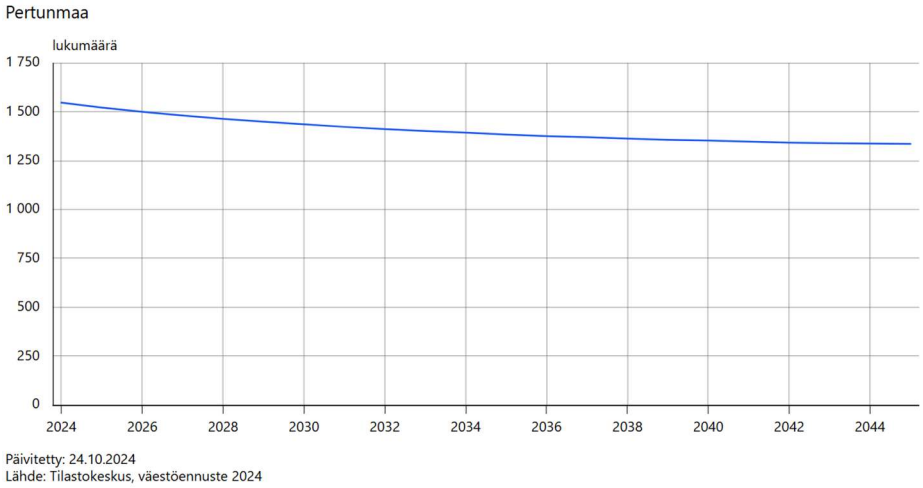
Asukkaiden keski-ikä on 53,6 vuotta ja eläkeläisten osuus väestöstä oli vuonna 2024 43,2 %. Kuntalaisista suomenkielisiä on 94,1 %, ruotsinkielisiä 0,3 % ja vieraskielisiä 5,6 %. Kunnassa on 6 280 kesämökkiä tai vapaa-ajan asuntoa, mikä tekee siitä yhden Suomen kymmenestä suurimmasta vapaa-ajan asumisen kunnasta.

Vuoden 2025 alussa tapahtuneen kuntaliitoksen myötä Pertunmaan kunta liitettiin Mäntyharjuun. Tämän seurauksena kunnan alueella toimii kaksi toimipistettä: pääkirjasto Mäntyharjun keskustassa ja Pertunmaan lähikirjasto.

Etelä-Savossa asukkaiden määrä vähenee vääjäämättömästi.

Tilastokeskuksen (2024) ennusteen mukaan väestömäärä alenee loivasti siten, että Mäntyharjulla ennakoidaan vuonna 2044 olevan noin 6000 asukasta.

5. KIRJASTON TULEVAISUUDEN PALVELUKONSEPTI

Mäntyharjun kirjasto toteutti sarjan kehittämishankkeita vuosina 2021–2025. Yhtenä lähtökohtana oli kysymys, kuinka kirjastoja käytetään vuonna 2040. Hankkeissa tehdyn tulevaisuustarkastelun mukaisesti kirjaston nykyisiä prosesseja ja ympäristöjä on muutettu, ei pelkästään nykyaikaisiksi, vaan tulevaisuuslähtöisiksi. Tähän kuuluu mm. aineiston profilointi, digipalveluiden lisääminen, kirjastoteknologian hyödyntäminen, tieto- ja neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen sekä kulttuuri- ja taidelähtöisyyden lisääminen.

Kirjastosta elämys-, oppimis- ja asiointikeskus (KIKE)-hankkeessa kehitettiin yhden l auseen visiona vuodelle 2040: ”Kirjasto on kunnan älykäs olohuone, jossa tieto, teknologia, kulttuuri ja ihmiset kohtaavat."

5.1. Kirjasto on kunnan avoin sivistys- ja hyvinvointikeskus

Vuonna 2040 kirjasto ei ole enää ensisijaisesti kirjojen säilytyspaikka vaan kunnan avoin sivistys- ja hyvinvointikeskus, jonka keskeisiä tehtäviä ovat:

- lukemisen, monilukutaidon ja tekoälylukutaidon edistäminen
- digitaalisten palveluiden käytön tuki
- kuntalaisten neuvonta ja ohjaus (asiointi)
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen (kohtaamispaikka)
- ihmisen kokoisten kulttuuritapahtumien tuottaminen saavutettavuus
- etätyön ja jatkuvan oppimisen mahdollistaminen

Kirjaston tilat jakaantuvat todennäköisesti seuraavasti:

- Kohtaamisalueeseen (kahvila, näyttelyt, tapahtumat, olohuonemaiset tilat)
- oppimisalueeseen (työasemat, koulutukset, tekoälyopastus, digineuvonta)
- luovan tekemisen alueeseen (studio, pelihuone, mediavälineitä, maker-tiloja)
- hiljaisen työskentelyn alueeseen (etätyötilat, opiskelutilat, kokoushuone)
- asiointialueeseen (lainaus, palautus, viranomaisasiointi)

5.2. Mitä kirjastossa tehdään vuonna 2040?

Vuonna 2040 kirjaston asiakkaat tulevat sinne ennen kaikkea tekemään, eivät vain lainaamaan. Asiakas voi tulla kirjastoon mm:

- opiskelemaan tekoälyn käyttöä
- käyttämään podcast-studiota
- osallistumaan ikäihmisten digitukeen
- tekemään etätyötä
- tapaamaan muita kuntalaisia
- osallistumaan luentoihin, työpajoihin ja kulttuuritapahtumiin
- tuottamaan omaa sisältöä tietokoneella (esim. musiikkia)
- hyödyntämään hyvinvointipalveluja ja neuvontaa
- lainaamaan yhteiskäyttöisiä työvälineitä esim. polkupyörä)
- lainaamaan edelleen myös kirjoja, pelejä, soittimia ja muuta aineistoa
- käyttämään pelikoneita

Fyysinen kokoelma on edelleen olemassa, mutta se vie korkeintaan 40-50 % toiminnallisesta pinta-alasta. Valtaosa kirjaston arvosta syntyy ihmisten kohtaamisista, oppimisesta, palveluista ja elämyksistä.

- Kirjasto toimii oppimisympäristönä, mikä vastaa kaikissa koulumuodoissa lisääntyneen etäopetuksen tilallisiin vaatimuksiin, erityisesti nuorten ja aikuisten parissa. Kirjaston mahdollistaa myös hiljaisuuden ja moniaistilliset kokemukset.

- Kirjasto on kulttuuri- ja elämyskeskus, jossa harrastetaan ei-ammatillista taiteiden, elokuvien ja musiikin kuluttamista ja tuottamista.

- Kirjasto on tapahtumaympäristö kaikille. Pienimuotoinen ja voimaannuttava näyttelytoiminta, konsertit, draamahetket, luennot kuuluvat kuntalaisten arkeen-

- Kirjasto on kuntalaisten olohuone, jossa ikääntyneet, lapset ja nuoret kohtaavat toisiaan turvallisessa, aktivoivassa ja inspiroivassa ympäristössä.

- Digitaalisuuden hyödyntämisen ja asioinnin tukipiste tukee uusien sovellusten käyttöönottoa, tekoälyosaamista ja viranomaisasiointia

5.3. Erityisiä käyttäjätarpeita

Kirjaston käyttäjäryhmillä ennakoidaan olevan tulevaisuudessa erityisiä käyttäjätarpeita.

Käyttäjäryhmä	Keskeiset käyttäjätarpeet vuonna 2040
Varhaiskasvatus-ikäiset lapset	Elämyksellinen lukeminen, leikki, moniaistiset oppimisympäristöt, perheiden yhteinen tekeminen
Ala- ja esiopetusikäiset	Lukutaidon tukeminen, harrastukset, pelillinen oppiminen, turvallinen vapaa-ajan ympäristö
Yläkoululaiset	Oleskelutilat, yhteisöllisyys, pelaaminen, media- ja tekoälytaidot, matalan kynnyksen ohjaus
Toisen asteen opiskelijat	Hiljaiset opiskelutilat, ryhmätyötilat, verkkoyhteydet, tekoälyavusteinen oppiminen
Korkeakoulu-opiskelijat	Etäopiskelutilat, tutkimustiedon/kirjallisuuden saatavuus, coworking-tilat, asiantuntijaverkostot
Työikäiset	Etätyötilat, kokoushuoneet, osaamisen päivittäminen, digituki, asiointipalvelut
Kesäasukkaat	Paikallistieto, yhteisöllisyys, työskentelymahdollisuudet, kulttuuritapahtumat
Aktiiviset ikääntyneet	Elinikäinen oppiminen, digituki, harrastukset, yhteisöllisyys, hyvinvointipalvelut
Vanhukset	Saavutettavat palvelut, kotiin vietävät palvelut, etäyhteydet, lukemisen tuki
Maahanmuuttajat	Kielen oppiminen, kotoutuminen, viranomaisasioinnin tuki, yhteisöihin kiinnittyminen

Asiointipisteen asiakkaat	Viranomaispalvelut, neuvonta, digitaalinen asiointi, henkilökohtainen opastus
Asiantuntijat	Tiedonhaku, työskentely- ja kokoustilat, datapalvelut, verkostoituminen

6. HUONEKOHTAINEN TILASUUNNITTELU

Huonekohtaiset kortit ovat tarveselvityksen liitteenä. Kirjaston tilojen ja huonekohtaisten korttien suunnittelussa on huomioitu mm. seuraavia asioita

Kokoelmat ja lainaaminen

- Fyysisen kokoelman laajuutta supistetaan ennen uusien tilojen käyttöönottoa. Kokoelman laajuus tulee olemaan noin 30 000 nimekettä (nyt noin 45 000).
- Lainaamista tukevat toimivat lainaus- ja palautusautomaatit
- E-aineistot ovat saavutettavissa mm. lehtitietokoneilla sekä E-kirjaston sovelluksella
- Kirjaston omatoimiaika on arkena aamuisin ja iltaisin, viikonloppuisin koko päivän aamusta iltaan.
- Kokoelmaan kuuluu myös mm. pelejä, soittimia, kuntoiluvälineitä, kausikortteja ym.

Kirjastologistiikka

- Kirjasto toimii osana Lumme-kirjastojen logistista järjestelmää, jota tällä hetkellä hoitaa Posti. Kokoelmaan kuuluvaa aineistoa on lainattavissa kirjastosta toiseen. Toimitus tapahtuu kaksi kertaa viikossa. Mäntyharjun kirjasto hoitaa myös Pertunmaan lähikirjaston toimitukset.
- Kirjaston sisäinen logistiikka perustuu asiakasprosesseihin. Palvelumuotoilun keinoin (mm. opasteet) asiakkaat ohjataan käyttämään heille sopivia toimintoja, jotka pyritään sijoittamaan erilaisille asiakasalueille. Tilat on sijoiteltu toistensa viereen perustelluista syistä.
- Eri ikäryhmille (esim. nuoret, seniorit) on syytä suunnitella tilallisesti omat vyöhykkeet.

Oppimisen tilat

- Yhteisöllinen oppiminen edellyttää tilaa ryhmäytyä. Tällaisia oppistilanteita ovat mm. luennot, lasten satutunnit, pelitapahtumat.
- Yksilöllinen oppiminen edellyttää hiljaisia ja kiireettömiä tiloja, jossa opiskelija voi keskittyä. Samaa tilaa voivat käyttää mm. e-lehtien lukijat.
- Kaikkeen digitaaliseen tekemiseen tarvitaan tilallinen ratkaisu kuten esimerkiksi pelihuone tai monikäyttöstudio.

Kulttuuripalvelujen tilat

- Kulttuuria ovat mm. tapahtumat, näyttely ja konsertit. Ne edellyttävät normaalia parempaa akustiikkaa ja monikäyttöistä tilaa.
- Taidenäyttelyt tai taidelainaamotoiminta tarvitsevat seinätilaa.
- Tiloissa on arvioitava pienimuotoisen esiintymislavan tarvetta.
- Olennaista on monitoimitilan muunneltavuus ja monikäyttöisyys.
- Tilat koululais- ja päiväkotiryhmien säännöllistä vastaanottamista varten.

Asiointipalvelut

- Edellyttävät mahdollisuuksia henkilökohtaiseen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluun. Olennaista on, että asiakkaiden kanssa käytävät keskustelut ovat tietoturvallisia.
- Lisäksi tarvitaan on-line yhteydenoton mahdollisuus viranomaisiin. Esimerkiksi Kelan asiakkaiden viranomaisasiointiin suositellaan on-line yhteyttä asiakkaan ja toimivaltaisen viranomaisen välille.

Työpisteet

- Kirjastossa tarvitaan useita erillisiä työpisteitä, joissa on varustuksena tietokone ja verkkoyhteys. Ne ovat asiakaskoneita, jotka on tarkoitettu yleiseen digikäyttöön

Omatoimikäyttö

Omatoimikirjasto ohjaa teknologia silloin kun henkilökunta ei ole paikalla

- Turvallisuus- ja omatoimiteknologia kannattaa suunnitella alusta alkaen yhteen. Käytännössä tämä tarkoittaa selkeitä kulunvalvontavyöhykkeitä, kattavaa kameravalvontaa sekä lainaus/palautusteknologiaa.
- Kameravalvontaan tarvitaan helposti valvottavia avaria näkymiä ja teknisiä valmiuksia tuleville automaatioratkaisuille.

Eräitä näkökulmia

- Äänieristysvaatimukset meluisten ja hiljaisten tilojen välillä. Melua aiheuttavat mm. Konsertit, pelikoneiden käyttö, suurten asiakasryhmien vierailut.
- Tarvitaan siirrettävät seinäratkaisuja ja muunneltavia sähkö- ja dataratkaisuja.
- Yhdenvertaisuus edellyttää esteettömyyden huomioimista (opasteet, kynnyksettömyys, automaattiovet, induktiosilmukat, laitteiden sijoittelu)
- Sisäilmalle tarvitaan jäähdytystä

7. VAIHTOEHTOJEN TARKASTELU JA NIIDEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

7.1. Vaikutusten arviointi

Vaihtoehtojen vaikutusten arvioinnissa tulee kysyä strategisia kysymyksiä. Tässä tapauksessa ne ovat:

- Miten vaihtoehto tukee lasten ja nuorten oppimista ja kouluyhteistyötä?
- Kuinka helposti kuntalaiset (erityisesti lapset ja nuoret) pääsevät palvelujen piiriin?
- Millaisen viestin ratkaisu antaa kirjaston merkityksestä kuntalaisille ja uusille asukkaille?
- Kuinka hyvin vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuuden kirjastopalveluiden toteutumisen?
- Mitä haittoja palveluille aiheutuu toteutusvaiheen aikana?
- Miten vaihtoehto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta?
- Mikä vaihtoehto tuottaa parhaat palvelut suhteessa elinkaarikustannuksiin?

Arvioinnin jälkeen Vaihtoehtoiset ratkaisut tulee pisteyttää.

Vaihtoehto A. Uuden kirjastorakennuksen rakentaminen

Vaikutustekijä	**Vaikutukset**
Oppiminen ja kouluyhteistyö (lapsivaikutukset)	Lapset asioivat ja viettävät aikaa kirjastossa koulupäivän aikana ja koulun jälkeen. Osa harrastuksista toteutetaan kirjastossa. Kirjasto täydentää koulun ja nuorisopalveluiden toimintaa. Harrastamisen Suomen mallin kerhoja pidetään kirjastossa koulun jälkeen. Kouluyhteistyössä panostetaan lukutaidon kehittymiseen, jossa mm. Käytössä lukudiplomit ja koululuokkien säännölliset kirjastovierailut.

	Tiedonhakua- ja mediakasvatusta opetetaan koululaisryhmille. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa on luontevaa ja jokapäiväistä. Lukiossa yhteistyö ohjautuu enemmän yksittäisten opiskelijoiden kautta. Kirjasto on heille ensisijaisesti oppimisympäristö, joka tarjoaa rauhaa ja mahdollisuuksia keskittyä. Korkeakoulu- ja aikuisopiskelijat käyttävä kirjastoa etäopiskeluympäristönä. Strateginen kysymys: • Miten vaihtoehto tukee lasten ja nuorten oppimista ja kouluyhteistyötä?
Saavutettavuus ja yhdenvertaisuus	Kirjaston sijainti koulukeskuksessa varmistaa suurimman asiakasryhmän, varhaiskasvatuksen ja koulujen lasten, yhteistyön kirjaston kanssa. Kirjasto on helposti saavutettavissa turvallisten kävely- ja pyöräteiden kautta. Esteettömyys on rakennettavissa nykyaikaiselle tasolle. Ikääntyneiden sekä muiden asiakasryhmien saavutettavuutta voidaan kasvattaa kirjaston palveluita selkeyttämällä ja kohdentamalla niitä erityisille vyöhykkeille. Palvelut pysyvät yhdenvertaisina kaikille asiakasryhmille. Kirjasto on keskeinen sivistys- ja kulttuuripalvelu, jolla on erityisen suuri vaikutus lapsiystävällisen kulttuurikunnan imagoon sekä pito- ja vetovoimaan. Strategiset kysymykset: • Kuinka helposti kuntalaiset (erityisesti lapset ja nuoret) pääsevät palvelujen piiriin • Millaisen viestin ratkaisu antaa kuntalaisille ja uusille asukkaille?
Palvelujen laatu ja kehittämismahdollisuus	Kirjaston palvelut voidaan suunnitella ja nykyaikaistaa kaikille eri asiakasikäryhmille. Kirjasto toimii kuntalaisten olohuoneena. Erilaiset tilat kuten tapahtuma- ja ryhmätyötilat, henkilökohtaiset ohjaustilat (digituki, asiointipisteen viranomaispalvelut) ja erityistilat toimivat hyvin keskenään.

	Kirjasto on nykyaikaiseksi kirjastoksi suunniteltu, helposti saavutettava ja muunneltava ympäristö, joka toimii pienimuotoisten näyttelyjen, kunnan taidekokoelman taidelainaamon, konserttien ja luentojen kotipesänä. Palvelussa ei ole katkoksia, sillä vanhan kirjaston muutto uusiin tiloihin ei edellytä väistöä ja on vähiten työllistävä. Ennestään isot asiakasmäärät tulevat todennäköisesti kasvamaan. Strategiset kysymykset: • Kuinka hyvin vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuuden kirjastopalveluiden toteutumisen? • Mitä haittoja palveluille aiheutuu toteutusvaiheen aikana?
Vaikutukset hyvinvointiin ja osallisuuteen	Kirjaston vaikutukset hyvinvointiin ja osallisuuteen ovat merkittävät. Tapahtumia on paljon sekä kirjaston että ulkopuolisten järjestämänä. Yhteisöllisyys on jokapäiväistä ja käsin kosketeltavaa. Kirjasto on kohtaamispaikka, joka ehkäisee yksinäisyyttä ja voimaannuttaa ihmisiä. Kirjasto on myös harrastuspaikka, joka toimii kansalaisopiston oppimistilana aikuisille ja kerhotoimintatilana koulujen lapsille ja nuorille sekä kulttuuri- ja draamaympäristönä päiväkodin lapsille. Kirjaston tuottama elinvoima on kiistaton. Kirjasto on kaikkien kohtaamispaikka. Strateginen kysymys: • Miten vaihtoehto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta?
Talous- ja toiminnallinen kestävyys elinkaaren aikana	Rakennusinvestointiin on varattu 2,3 m€ määräraha. Se edellyttää nykyisen kirjaston toiminnan tiivistämistä merkittävästi. Lisäksi investointi rahoitetaan lainalla, mikä lisää korkokustannuksia ja vuosittaisia poistoja. Myös kirjaston kalusteet on nykyaikaistettava, mihin on varattava noin 400 000 € määräraha.

	Uuden rakennuksen elinkaari on noin 50 vuotta. Investoinnin myötä kirjastotila “kallistuu”. Nykyisellä talousarviokonseptilla investoinnilla ei sinällään ole vaikutusta kirjaston ulkoiseen käyttötalouteen. Ylläpitokustannukset ovat sisäisiä kuluja, jota ilman muuta tilan energiatehokkuus ja pitkä käyttöikä tehostavat. Kirjasto on mahdollista suunnitella siten, että ne optimoivat henkilökustannuksia. Kirjasto otti vuonna 2025 hoitoonsa Pertunmaan lähikirjaston ilman, että henkilökustannuksia lisättiin. Tällä hetkellä henkilöstömitoitus on kohdallaan. On kuitenkin tunnustettava se tosiseikka, että nykyaikainen kirjastoteknologia ja omatoimisuuden lisääminen mahdollistaa pitkällä aikajänteellä myös henkilöstösäästöt. Strateginen kysymys: • Mikä vaihtoehto tuottaa parhaat palvelut suhteessa elinkaarikustannuksiin?

Vaihtoehto B. Nykyisen kirjaston peruskorjaaminen

Vaikutustekijä	**Vaikutukset**
Oppiminen ja kouluyhteistyö (lapsivaikutukset)	Sijainti pysyy tulevaisuudessakin koulukeskuksessa. Palvelut normalisoituvat ja paranevat vähitellen väistön jälkeen. Tarvitaan väistötilaratkaisu, jossa toteutetaan minimi kirjastopalvelut. Lasten päivittäinen asiointi koulupäivän aikana ja sen jälkeen vaikeutuu (muuttuu, jopa keskeytyy) enemmän tai vähemmän riippuen väistötilaratkaisusta. Kirjaston toteuttama lukutaidon kehittyminen siirtyy kouluympäristöön (vaikeutuu), mutta diplomien suorittaminen on edelleen mahdollista. Kirjaston järjestämät systemaattiset tiedonhaun- ja mediakasvatuksen koulutukset häiriintyvät tai jopa keskeytyvät. Vakiintuneet kirjastoyhteistyön prosessit keskeytyvät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen

	kanssa. Lasten koulun jälkeiseen harrastaminen on siirrettävä kirjaston ulkopuolelle. Harrastamiseen ei todennäköisesti ole väistötilanteessa tiloja. Kirjasto ei toimi välttämättä enää rauhallisena oppimisympäristönä ja etäoppiminen ei ole mahdollista. Strateginen kysymys: • Miten vaihtoehto tukee lasten ja nuorten oppimista ja kouluyhteistyötä?
Saavutettavuus ja yhdenvertaisuus	Sijainti pysyy tulevaisuudessakin koulukeskuksessa. Palvelut normalisoituvat ja paranevat vähitellen väistön jälkeen. Väistö joudutaan kuitenkin todennäköisesti rakentamaan johonkin etäämmälle, koska koulukeskuksessa ei ole tyhjiä tiloja. Tällöin kirjaston saavutettavuus heikkenee dramaattisesti perusopetuksen oppilailla ja päiväkotilapsilla. Vakiintuneet yhteistyöprosessit katkeavat ja niiden takaisin rakentaminen kestää vuosikausia. Esteettömyyttä ei ole väistössä myöskään mahdollista rakentaa edes nykytasolle. Ikääntyneiden vakiintuneet rutiinit myös järkkyvät muutosten myötä ja iäkkäämmän asiakaskunnan kirjastoasiakkuudet vähenevät merkittävästi. Kirjastolla ei ole väistössä omatoimiaikoja, koska teknologiaa on liian kallista asentaa väistötiloihin. Aukioloajat pysyvät muuten normaaleina. Omatoimikirjaston asiakkuudet loppuvat. Palvelujen yhdenvertaisuus kärsii merkittävästi. Vaikutukset kunnan imagoon tulevat olemaan pitkkän negatiivisia. Strategiset kysymykset: • Kuinka helposti kuntalaiset (erityisesti lapset ja nuoret) pääsevät palvelujen piiriin? • Millaisen viestin ratkaisu antaa kuntalaisille ja uusille asukkaille?

Palvelujen laatu ja kehittämismahdollisuus	Sijainti pysyy tulevaisuudessakin koulukeskuksessa. Palvelut normalisoituvat ja paranevat vähitellen väistön jälkeen. Palveluja tuskin voidaan muotoilla väistötilanteessa erikseen eri ikäryhmille. Kuntalaisilla ei ole väistön aikana olohuonetta, jossa he kohtaavat ja tapaavat toisiaan. Kirjasto ei järjestä väistötiloissa tapahtumia, ei tarjoa ryhmätyötiloja eikä kattavat digipalveluja. Digitukea voidaan edelleen antaa suhteellisen normaalisti. Asiointipistettä tuskin kannattaa toimintoineen rakentaa väistötiloihin. Tieto-, neuvonta- ja ohjaustoiminta vähenee merkittävästi. Kulttuuripalvelut, näyttelyt, konsertit ja luennot eivät onnistu kirjastotiloissa väistön aikana. Etätyötiloja voidaan tarjota rajoitetusti. Asiakasmäärät tulevat laskemaan dramaattisesi, kun kirjastopalvelut vähenevät ja heikkenevät väistön ajaksi. Palvelujen normalisointi ja asiakkaiden palautuminen tulee kestämään vuosia. Strategiset kysymykset: • Kuinka hyvin vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuuden kirjastopalveluiden toteutumisen? • Mitä haittoja palveluille aiheutuu toteutusvaiheen aikana?
Vaikutukset hyvinvointiin ja osallisuuteen	Sijainti pysyy tulevaisuudessakin koulukeskuksessa. Palvelut normalisoituvat ja paranevat vähitellen väistön jälkeen. Kirjaston toiminta yhteisöllisyyden edistäjänä ja kohtaamispaikkana menetetään pitkäksi ajaksi. Tapahtumat ym. kulttuuritoiminta kirjastossa lakkaa väistön ajaksi. Yksinäisyyden ehkäisemisestä kirjasto ei voi ottaa vastuuta. Harrastustoiminta lakkaa väistön ajaksi. Elinvoima kärsii väistämättä. Strateginen kysymys:

	• Miten vaihtoehto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta?
Talous- ja toiminnallinen kestävyys elinkaaren aikana	Peruskorjaukseen on varattu 2,3 m€ määräraha. Kirjaston toimintaa tulee tiivistää, joten noin 20 % rakennuksesta jää muuhun käyttöön. Käytännössä kirjastorakennus on rakennettava alusta alkaen uudelleen. Myös kirjaston kalusteet on nykyaikaistettava, mihin on varattava noin 400 000 € määräraha. Peruskorjatun kirjaston elinkaari lienee lyhyempi kuin uuden rakennuksen - arviolta noin 40 vuotta. Ratkaisu lisää kustannuksia elinkaaren loppupuolella. Investointi rahoitetaan lainalla, mikä lisää korkokustannuksia ja vuosittaisia poistoja. Tässä vaihtoehdossa kirjasto toimii kunnan ulkopuolisissa väistötiloissa noin 2 vuotta, josta aiheutuu noin 250 000 € vuokramenot. Investoinnin myötä kirjastotila “kallistuu”. Nykyisellä talousarviokonseptilla investoinnilla ei sinällään ole vaikutusta kirjaston ulkoiseen käyttötalouteen. Ylläpitokustannukset ovat sisäisiä kuluja, joita tilan energiatehokkuus ja pitkä käyttöikä tehostavat. Kirjasto on mahdollista suunnitella siten, että ne optimoivat henkilökustannuksia. Kirjasto otti vuonna 2025 hoitoonsa Pertunmaan lähikirjaston ilman, että henkilökustannuksia lisättiin. Tällä hetkellä henkilöstömitoitus on kohdallaan. On kuitenkin tunnustettava se tosiseikka, että nykyaikainen kirjastoteknologia ja omatoimisuuden lisääminen mahdollistaa pidemmällä aikajänteellä myös henkilöstösäästöt. Strateginen kysymys: • Mikä vaihtoehto tuottaa parhaat palvelut suhteessa elinkaarikustannuksiin?

Vaihtoehto C. Sijoittaminen jonkin muun palvelun yhteyteen (monipalvelukeskus) tai kunnan omistamiin tyhjiin tiloihin.

Vaikutustekijä	**Vaikutukset**
Oppiminen ja kouluyhteistyö (lapsivaikutukset)	Tässä vaihtoehdossa kirjasto sijoitetaan tyhjillä olevaan rakennukseen tai samoihin tiloihin jonkin muun palvelun kanssa (monipalvelukeskus). Vaihtoehtoja voivat olla kunnantalo, mahdollisesti tyhjenevä Ruskahovi tai Askeleen kiinteistö. Kunnantalon tapauksessa menetetään koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyö ja kirjasto muuttuu yleiseksi toimistokirjastoksi ilman merkittäviä yhteistyöprosesseja. Ruskahovi palvelisi parhaiten varhaiskasvatusta, mutta perusopetuksen lasten päiväkäyttö ja koulun jälkeinen käyttö vähenisivät merkittävästi. Askeleen kiinteistössä kirjasto on liian sivussa ja käyttö kaikissa asiakasryhmissä vähenisi merkittävästi. Ainoa etu olisi nuorisotilojen läheisyys. Edellä mainitut ratkaisut vähentäisivät merkittävästi lasten kirjastokäyttöä. Todennäköisesti myös koulun kanssa tehtävä yhteistyö vähenisi. Kirjasto ei olisi enää luonnollisten päivittäisten reittien varrella. Eikä sen osallistuminen lukutaidon kehittymiseen olisi relevanttia nykyisillä muodoilla. Tiedonhakua- ja mediakasvatusta kirjasto voisi kouluttaa, mutta sen mielekkyyttä kannattaa arvioida, jos kouluyhteistyö heikentyy. Kirjasto voi tässä vaihtoehdossa edelleen toimia aikuisten oppimisympäristönä, jos tilaratkaisu antaa siihen myöden. Osa koulun jälkeisestä harrastamisesta saattaa myös säilyä. Digiteknologian käyttö korostuu. Asiointi siirtyy lähemmäs kunnan hallintoa. Strateginen kysymys: • Miten vaihtoehto tukee lasten ja nuorten oppimista ja kouluyhteistyötä?

Saavutettavuus ja yhdenvertaisuus	Kirjaston sijainti koulukeskuksessa menetetään. Keskustassa se on paremmin iäkkäiden ja aikuisten saavutettavissa. Lasten ja nuorten saavutettavuus heikkenee merkittävästi. Ympäristön turvallisuus heikkenee välimatkojen sekä kävely- ja pyöräteiden puuttumisen tai risteävän liikenteen vuoksi. Esteettömyys heikkenee. Aukiolot normalisoituvat ja omatoimikirjasto on vaakalaudalla, sillä ilkivalta kirjastoissa saattaa lisääntyä kansalaisvalvonnan vähentyessä tai ympäristön levottomuuden vuoksi. Kirjastojen näkyvyys vähenee ja sen rooli kuntaimagon synnyttämisessä heikkenee. Strategiset kysymykset: • Kuinka helposti kuntalaiset (erityisesti lapset ja nuoret) pääsevät palvelujen piiriin • Millaisen viestin ratkaisu antaa kuntalaisille ja uusille asukkaille?
Palvelujen laatu ja kehittämismahdollisuus	Palveluja tuotetaan edelleen eri ikäryhmille. Saavutettavuuden heikentyessä myös asiakkuuksien määrä vähenee. Kuntalaisten olohuone toimii käytännössä niiden asiakasryhmien suhteen, jotka saavuttavat palvelun ja jos yhteisöllisiä tiloja on saatu kirjastoon. Tapahtumatilat, ryhmätyötilat, digipalvelut ja digituki toimivat normaalisti. Onko kunnan asiointipiste vielä kirjastossa, kun huomioidaan tilojen sijainti (huom! palvelun saavutettavuus). Tietoa, neuvontaa ja ohjausta on saatavissa normaalisti. Strategiset kysymykset: • Kuinka hyvin vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuuden kirjastopalveluiden toteutumisen? • Mitä haittoja palveluille aiheutuu toteutusvaiheen aikana?

Vaikutukset hyvinvointiin ja osallisuuteen	Kirjaston sijainti ratkaisee, miten se kykenee vastaamaan hyvinvoinnin ja osallisuuden tuottamiseen. Tässä tapauksessa on oletettava, että tilalliset ratkaisut mahdollistava, joten tapahtumien ja harrastusten myötä yhteisöllisyys, kohtaamiset ja yksinäisyyden ehkäiseminen ovat edelleen periaatteessa mahdollisia. Joskin vaikuttavuus vähenee, kun asiakkuuksien määrä ja lasten päiväkäyttö vähenevät. Strateginen kysymys: • Miten vaihtoehto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta?
Talous- ja toiminnallinen kestävyys elinkaaren aikana	Tässä vaihtoehdossa kirjasto sijoitetaan tyhjillä olevaan rakennukseen tai samoihin tiloihin jonkin muun palvelun kanssa (monipalvelukeskus). Tyhjäksi jääneiden tilojen tai monipalvelu-keskuksen remontointiin on varattu 2.3 m€ määräraha. Koulukeskuksessa ei ole tyhjää tilaa, joten sijainti tulee olemaan koulukeskuksen ulkopuolella. Vaihtoehtoja voivat olla esimerkiksi kunnantalo, mahdollisesti tyhjenevä Ruskahovi tai Askeleen kiinteistö. Investointi rahoitetaan lainalla, mikä lisää korkokustannuksia ja vuosittaisia poistoja. Myös kirjaston kalusteet on nykyaikaistettava, mihin on varattava noin 400 000 € määräraha. Investoinnin myötä kirjastotila “kallistuu”. Nykyisellä talousarviokonseptilla investoinnilla ei sinällään ole vaikutusta kirjaston ulkoiseen käyttötalouteen. Ylläpitokustannukset ovat sisäisiä kuluja, jota ilman muuta tilan energiatehokkuus ja pitkä käyttöikä tehostavat. Kirjasto on mahdollista suunnitella siten, että ne optimoivat henkilökustannuksia. Kirjasto otti vuonna 2025 hoitoonsa Pertunmaan lähikirjaston ilman, että henkilökustannuksia lisättiin. Tällä hetkellä henkilöstömitoitus on kohdallaan. On kuitenkin tunnustettava se tosiseikka, että

	nykyaikainen kirjastoteknologia mahdollistaa pitkällä aikajänteellä myös henkilöstösäästöt. Strateginen kysymys: • Mikä vaihtoehto tuottaa parhaat palvelut suhteessa elinkaarikustannuksiin?

7.2. Ratkaisuvaihtoehtojen pisteytys

Pisteytys on toteutettu asteikolla –3, 2, -1, 0, +1, +2, +3.

Strategiset kysymykset	**Vaihtoehto A**	**Vaihtoehto B**	**Vaihtoehto C**
Miten vaihtoehto tukee lasten ja nuorten oppimista ja kouluyhteistyötä?	+3	+1	-1
Kuinka helposti kuntalaiset (erityisesti lapset ja nuoret) pääsevät palvelujen piiriin?	+3	+1	-1
Millaisen viestin ratkaisu antaa kuntalaisille ja uusille asukkaille?	+3	+2	0
Kuinka hyvin vaihtoehto mahdollistaa tulevaisuuden kirjastopalveluiden toteutumisen?	+2	+2	+2
Mitä haittoja palveluille aiheutuu toteutusvaiheen aikana?	+2	-3	-1
Miten vaihtoehto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta?	+3	+2	+1
Mikä vaihtoehto tuottaa parhaat palvelut suhteessa elinkaarikustannuksiin?	+3	+1	+3
Yhteensä	**+19**	**+6**	**+3**

Johtopäätös

Vaikuttavuuden arvioinnin pohjalta Vaihtoehto A on kirjastopalvelujen kokonaistoiminnan näkökulmasta kaikkein potentiaalisin vaihtoehto. Ero muihin vaihtoehtoihin on merkittävän suuri.

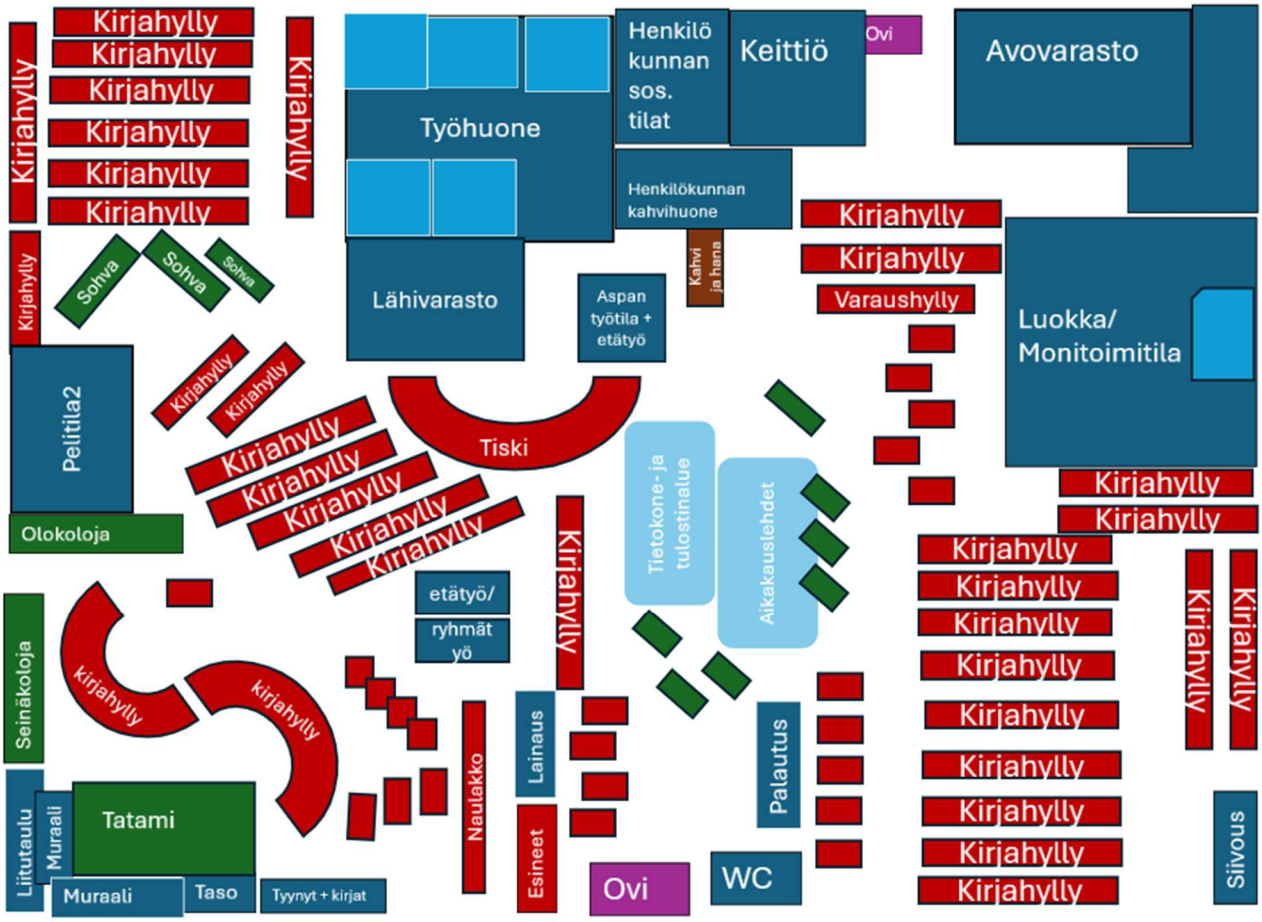
8. KIRJASTON ESITYS TILARATKAISUSTA

Kunnanvaltuuston 2.11.2026 hyväksymässä Kiinteistöstrategiassa kirjaston tilaratkaisu on ajoitettu vuosille 2027-2029. Strategiassa esitetään, että vaihtoehtoina ovat uudisrakennus, nykyisen korjaus, siirto ja monitoimitila elinkaarikustannuksin.

Talousarvion 2027 mukaan kirjaston perusparannukseen on varattu 2,3 € vuodelle 2028. Alustavan kustannusarvion mukaan kirjaston kalusteet ja teknologia tulee maksamaan noin 400 000 € (alv 0%).

Tarveselvityksen johtopäätöksenä kirjasto esittää noin 800 m2 kirjaston rakentamista. Suunnittelun pohjaksi kirjasto on laatinut alustavat huonekortit, joista ilmenee jokaisen tilan perustiedot ja -vaatimukset. Huonekortit ovat tämän raportin liitteenä.

Kokonaisuuden layout voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

LIITTEET

Alustavat huonekortit (saatavissa myös Excel-muodossa)

MÄNTYHARJUN KUNTA Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Kirjastosali
Käyttötarkoitus ja toiminta	Asiakaspalvelu, asiakkaiden oleskelutilat, aikuisten aineiston		
Käyttäjät / henkilömäärä	Kirjaston henkilökunta ja asiakkaat.		
Tavoitepinta-ala	420-500 m2	**Käyttöaika /**	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Lainaus, palautus, asiakasakohtaamiset ja asiakkaiden ajanvietto. Asiakaspalvelutiskissä työtilaa noin 5m x 3,5m, jotta työskentelytilat ovat riittävät.
Tilayhteydet ja sijainti	Kulku kaikkiin muihin tiloihin.
Esteettömyys	Esteetön kulku eri puolille kirjastosalia ja muihin tiloihin. Ei kynnyksiä tai portaita.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Asiakaspalvelutiski. Kiinteä,	1			
Irtokaluste	Kirjahylly	14			
Irtokaluste	Esillelaittohylly	10			
Irtokaluste	Pöytä tietokoneelle	3			
Kone / laite	Tietokone	3			
Kone / laite	Kopiokone/tulostin	1			
Kiintokaluste	Pöytätaso kahviautomaatin läheisyyteen	1			
Kiintokaluste	Vesipiste	1			
Irtokaluste	Tuoli tietokoneelle	3			
Irtokaluste	Säilytys- ja esillelaittokaluste lehdille	3			
Irtokaluste	Yhden istuttava	4			
Irtokaluste	Siro nojatuoli	3			
Kiintokaluste	Naulakko	1			
Kone / laite	Lainausautomaatti	1			
Kone / laite	Palautusautomaatti	1			
Irtokaluste	Kaluste lainattaville esineille	1			
Irtokaluste	Palautuslaatikko palautettaville aineistoille	2			
Irtokaluste	Pöytä kirjapakettien pakkaamiseen	1	200cm x 60cm		
Irtokaluste	Latauskaappi	1			

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	*Kulutusta kestävät*
Ovet, ikkunat ja lasitukset	Ulko-oveen tai ulkoseinään kaksi palautusluukkua aineistoille. Toinen AV-aineistolle ja toinen muulle palautettavalle aineistolle. Palautusluukut sijoitettu hyvä työergonomia huomioiden.

Akustiikka ja ääneneristys	*Hyvä akustinen vaikennus*
Turvallisuus ja suojaus	Asiakastiskin takaa pitää olla helppo pääsy työhuoneeseen. Mahdollisuus lukita ja avata asiakasvessojen ovet asiakaspalvelutiskistä. Hätäpainike asiakaspalvelutiskiin.

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Hyvä yleisvalaistus. Hyllynreunnoihin LED-valonauhaa.*
Sähkö	*Pistorasioita siellä missä mahdollisia*
Data, AV ja viestintä	*Langaton verkko*
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	*Jäähdytys*
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET

Automaatio, turvallisuus- ja erityisjärjestelmät	*Kirjastoautomaatio, kameravalvonnat ym.*
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ

Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Lastentila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Ajan viettäminen kirjastossa. Tilat mahdollistavat monipuolisen		
Käyttäjät / henkilömäärä			
Tavoitepinta-ala	110	**Käyttöaika /**	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	*Leikkiminen, lukeminen, itsensä ilmaiseminen ja rentoutuminen. Vaikuttaminen. Hyvä lastentila harättää mielikuvituksen, leikillisyyden ja innostuksen lukemiseen.*
Tilayhteydet ja sijainti	*Ulko-oven läheisyydessä, jotta kulkeminen on vaivatonta. Tilassa ei ovea. Varsinaisesti tila on avoin ja yhteydessä muuhun kirjastosaliin. Tilassa erillinen pieni alue vauvoille/taaperoille, jossa matala aita ja haalla suljettava portti.Kirjakoloja. Seinämaalaus.*
Esteettömyys	Esteetön tila, johon on helppoa saapua esim. lastenrattailla.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Olokolot	2			
Irtokaluste	Kaareva kirjahylly	2			
Kiintokaluste	Seinäkolot	2			
Irtokaluste	Kirjalaari	10			
Irtokaluste	Tatami	1	12m2		
Kiintokaluste	Iso ikkuna ja leveä ikkunalauta, jolla on mahdollista istua.	1			
Kiintokaluste	Seinäelementit istuintyynyillä	2			
Kiintokaluste	Syvyyssuunnassa kapea hylly.	7			

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	Lattia ei saa olla liukas eikä kiveä / kovaa matariaalia. Osalla lattiasta tatami pienten lasten alueeksi. Yhdelle seinälle liitutauluseinä. Liitutauluseinän yläpuolelle ja toiselle seinälle jatkuva muraali, jossa tulee näkyviin mielikuvitus, leikki ja lukeminen.
Ovet, ikkunat ja lasitukset	
Akustiikka ja ääneneristys	Hyvä akustiikka ja äänieristys.
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	Pehmeä yleisvalaistus ja LED-valonauhoja.
Sähkö	*Turvapistorasiat*
Data, AV ja viestintä	*Datayheys, kirjaston langaton verkko*
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto, ei vedon tunnetta*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET

Automaatio, turvallisuus- ja	
Siivous ja ylläpito	*Erityinen hygieniavaatimus*
Ympäristö ja elinkaari	

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ

Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		Huoneen nimi	Nuortentila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Ajanvietto kirjastolla.		
Käyttäjät / henkilömäärä			
Tavoitepinta-ala	90	Käyttöaika /	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Vapaa-ajanvietto. Kirjallisuuden etsiminen.
Tilayhteydet ja sijainti	Pelitilojen läheisyydessä. Lähellä asiakaspalvelutiskiä.
Esteettömyys	Esteetön tila.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Irtokaluste	Sohva	3			
Irtokaluste	Kirjahylly	9			
Irtokaluste	Säkkituoli	2			
Kone / laite					
Varuste					
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	*Kulutusta kestävät*
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Avoin tila*
Akustiikka ja ääneneristys	*Äänieristys, akustiset ratkaisut*
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Hyvä yleisvalaistus*
Sähkö	*Pistorasioita riittävästi*
Data, AV ja viestintä	*Toimiva datayhteys. Langaton ja langallinen*

Vesi ja viemäri			
Lämmitys ja jäähdytys	*Jäähdytys*		
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto*		
6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET			
Automaatio, turvallisuus- ja			
Siivous ja ylläpito			
Ympäristö ja elinkaari			
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ			
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*		
Liitteet / viitteet			
Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro / tunnus		**Huoneen nimi**	Asiointipisteen työtila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Työtila viranomaisasioinnin hoitamiseen.		
Käyttäjät / henkilömäärä			
Tavoitepinta-ala	10	**Käyttöaika /**	Arkisin 10-15
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	*Pelkistetty etätyötila, jossa tietokone ja videoneuvotteluyhteys.*
Tilayhteydet ja sijainti	*Asiakaspalvelutiskin läheisyydessä. Kulku tilaan asiakaspalvelutiskistä. Tilaa pidetään lukittuna ja asiakas pääsee sisään vain henkilökunnan päästämänä tai koodilukolla. K15/18. Asiointipisteen käytössä klo 10-15.*
Esteettömyys	*Esteetön*

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste					
Irtokaluste	Pöytä ja tuoli.				
Kone / laite	Pöytäkone ja näyttö.				
Varuste					
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Lasiseinät tai hyvä näkyvyys*
Akustiikka ja ääneneristys	*Äänieristys*
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Hyvä leisvalaistus*

Sähkö	*PPIstorasiat tietokoneelle ja mah. Tulostimelle*
Data, AV ja viestintä	*Hyvä langallinen datayhteys*
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	
Ilmanvaihto	*Jäähdytys*
6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja erityisjärjestelmät	
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ	
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro / tunnus		**Huoneen nimi**	Monitoimitila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Ryhmävierailut, ulkopuolisten järjestämät tapahtumat, opastukset, etätyö- ja opiskelutila, Taidelainaamotoiminta		
Käyttäjät / henkilömäärä	Koululaisryhmät, päiväkotiryhmät, erilaiset muut kokoontuvat ryhmät, kirjailijavieraat, musiikkitapahtumat. 25 henkilöä.		
Tavoitepinta-ala (m²)	36	**Käyttöaika / käyttöaste**	
Erityisvaatimukset	Toiveena lasiseinät, näkyvyys muihin tiloihin ja 1-2 siirrettävää tai osin avattavaa seinää. Mietittävä pinottavien tuolien säilytys. Pieni varastotila?		

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	*Arkikäytössä hiljainen opiskelu/työskentelytila. Ryhmävierailujen aikaan tila ryhmien vetämiseen. Ryhmävierailuja voivat olla kirjastonkäytönopetukset, satutuokiot, kirjavinkkaukset, kirjailijavierailut, musiikkitapahtumat. Tilan muuntautuvuus suuressa*
Tilayhteydet ja sijainti	*Toiveena lasiseinät, näkyvyys muihin tiloihin ja 1-2 siirrettävää tai osin avattavaa seinää kirjastosaliin päin, jotta salista on näkyvyys esiitymislavalle. Monitoimitilaan on näkyvyys tiskistä*
Esteettömyys	*Esteetön tila.*

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Lava	1	3m2		
Irtokaluste	Pieni työskentelypöytä	3			
Irtokaluste	Kevyitä ja pinottavia tuoleja	30			
Irtokaluste	Nojatuoli	3			
Kone / laite	Iso näyttö ja äänentoisto	1			
Varuste					
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Mahdollisimman paljon lasiseiniä, turvalasi*
Akustiikka ja ääneneristys	Akustiikkaan ja äänierityksiin erityishuomio: musiikki- ja puhetapahtumat sekä keskustelutilaisuudet.
Turvallisuus ja suojaus	*Varauloskäynti*

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Kattoon tulee kohdevalaisimia (konsertit, näyttelyt) joko erillisenä karusellina tai yksittäisinä lappuina kiskoihin*

Sähkö	*Paljon pistorasioita, koska muuntautuva tila. Kattoon rasioita tai kisko valaiasia varten*
Data, AV ja viestintä	*Induktiosilmukka, datayhteydet*
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	*Viilennys/jähdytys*
Ilmanvaihto	*Tehokas ilmanvaihto*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja	
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ			
Lisätiedot / perustelut			
Liitteet / viitteet			
Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Etätyöskentelytila
Käyttötarkoitus ja toiminta / Käyttäjät / henkilömäärä	4 hlö		
Tavoitepinta-ala (m²)	5m²	**Käyttöaika /**	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Äänieristetty 4 hengen työtila, joka on tarkoitettu työskentelyyn ja läksyjen tekemiseen. Jos mahdollista, tila voisi olla jaettavissa väliseinällä kahdeksi erilliseksi kahden hengen tilaksi.
Tilayhteydet ja sijainti	Kirjastosalin keskialueella. Näkyvyys joka suunnasta. Tilassa osittainen maitolasi, joka antaa työrauhan tilaa käyttävälle.
Esteettömyys	Liikkumis-, näkemis-, kuulemis- ja käytettävyysvaatimukset sekä mahdolliset erityisryhmät.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste					
Irtokaluste	Pöytä ja penkit/tuolit.				
Kone / laite	Ei tarvetta koneille eikä				
Varuste					
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	Lasiseinät osittain maitolasia, joka suojaa käyttäjän näkyvyydeltä. Tilassa pöytä ja penkki.
Ovet, ikkunat ja lasitukset	Tila jaettavissa kahdeksi erilliseksi tilaksi väliseinällä.
Akustiikka ja ääneneristys	Hyvä äänieristys. Puheääni ei kuulu tilasta ulos eikä ulkopuolinen ääni kuulu sisään tilaan.
Turvallisuus ja suojaus	*Paloturvallisuus, poistuminen, henkilöturva, tietosuoja, hälytykset ja mahdolliset riskit.*

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Suora/epäsuora valaistus, valaisintyypit, valaistustaso, häikäisyn esto, päivänvalo, himmennys, läsnäolo- ja muu ohjaus.*
Sähkö	*Pistorasioiden, voimavirran, turvasähkön ja kytkimien määrä sekä sijainti. Laitteiden tehot ja varavoimatarve.*
Data, AV ja viestintä	*Dataliitännät, langaton verkko, AV-liitännät, näytöt, äänentoisto, induktiosilmukka, puhelin ja varaus tuleville tarpeille.*
Vesi ja viemäri	*Hanat, altaat, vesikalusteet, lämmin vesi, lattiakaivot, rasvan-/öljynerotus, vuotovalvonta ja erityisvedet.*
Lämmitys ja jäähdytys	*Lämmitysmuoto, lattialämmitys, tavoitelämpötila, lämpökuormat, viilennys/jäähdytys ja käyttäjäkohtainen säätö.*
Ilmanvaihto	*Henkilö- ja epäpuhtauskuormat, käyttöajat, tehostus, kohdepoistot, paine-ero, suodatus, viilennys sekä ääni- ja vetovaatimukset.*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET			
Automaatio, turvallisuus- ja	*Rakennusautomaatio, kulunvalvonta, murto-, palo- ja henkilöturvajärjestelmät, kameravalvonta, ajanvaraus tai muut järjestelmät.*		
Siivous ja ylläpito	*Siivottavuus, hygieniataso, huollettavuus, huoltoreitit, jätehuolto ja kalusteiden siirrettävyys.*		
Ympäristö ja elinkaari	*Energia- ja vesitehokkuus, materiaalien vähäpäästöisyys, muuntojoustavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätettävyys.*		
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ			
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*		
Liitteet / viitteet			
Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Pelitila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Konsolipelien ja lautapelien pelaaminen. Kohtaaminen, pelikerhot, pelikasvatus, ajanvietto.		
Käyttäjät / henkilömäärä	Kirjaston asiakkaat. Lapset ja nuoret. 3-12 hlöä.		
Tavoitepinta-ala (m²)	12 neliötä	**Käyttöaika / käyttöaste**	kirjaston aukioloaikoina, n. 6h per päivä.
Erityisvaatimukset	Toiminnan valvonta lasiseinällä, akustiikkapanelointi kiinteissä seinissä meluhaitan ennaltaehkäisyyn. Mahdollisuus lukita tila.		

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Pääasiallinen käyttötarkoitus konsoli- ja tietokonepelien ja lautapelien pelaaminen. Yhteisöllinen käyttö esim. pelikerholle.
Tilayhteydet ja sijainti	Lasiseinä kirjastosaliin päin, ulkoseinä toisella laidalla. Lasiseinässä ovi, josta yhteys kirjastosaliin. Ulkoseinustalla ikkunat ja hätäpoistumistie, joista yhteys ulos.
Esteettömyys	Esteetön tila.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	tv-näyttö	1	60"	kiinteä seinä huoneen päädyssä.	
Irtokaluste	sohva	1	n. 250 cm	tv-näytön edessä tilan päädyssä	
Irtokaluste	Pöytä lautapelien pelaamiseen	1		Sohvan jälkeen peliläppärin vieressä	
Irtokaluste	Tuolit	6		Lautapelipöydän + peliläppärin luokse	
Irtokaluste	Hexagon-seinävalopaneelisarja	1		Seinään TV-näytön luokse	Kiinteään seinään tv-näytön luokse tilan päätyyn
Irtokaluste	Säkkituolit	2		Sohvan luokse	
Kone / laite	Pelikonsoli	3		tv-tason sisällä, tilan päädyssä tv:n kanssa.	
Kone/laite	Verkkoreititin	1			
Kone / laite	Peliläppäri	1		ulkoseinustaa vasten olevalla seinällä	
Irtokaluste	Pöytätaso peliläppärille	1		ulkoseinustaa vasten olevalla seinällä	

Irtokaluste	tv-taso, lukittava ja hyllyllinen	1	n. 200cm	Huoneen päädyssä kiinteää seinää vasten, jonka yläpuolella tv-näyttö.

Pinnat ja materiaalit	Voimakasta kulumista kestävä lattiamateriaali, joka ehkäisee kaikumista ja tukee tilan akustiikkaa hälynpoistossa. Täytyy kestää myös tuolien siirtelyn sekä sohvanjalkojen päälle tuleva painorasite.
Ovet, ikkunat ja lasitukset	Kirjastosaliin päin sijoittuva seinä lasia, johon lukittava ovi joko liukuovena tai normaalina ovena. Ulkoseinustalla ikkunat sekä hätäpoistumiseen ovi, jossa ns. aukaisuhälytys.
Akustiikka ja ääneneristys	*Akustiikkapanelointi tv-seinustalla sekä sitä vastapäätä olevalla seinustalla. Sivuseinä kirjastosaliin päin lasia. Lattiamateriaali vaimentava.*
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja: Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	Himmennettävä valaistus, ikkunoissa sälekaihtimet. Valoa tulee myös lasiseinän kautta muusta kirjastosalista.
Sähkö	Pistorasiat: vähintään 12. Tv-tason taakse tarvitaan 5. Peliläppärille 2. Reitittimelle 1. Asiakaskäyttöön vapaita pistokkeita 4. 2 niistä ulkoseinustan puolelle, sisälle, konsolipelialueen seinän alaosaan. 2 muuta lautapelipöydän luokse toisen kiinteän seinän alaosaan. Kameravalvonnan mahdollistavat sähkötyöt. Tilassa todennäköisesti oma verkkoyhteys pelilaitteille, eli myös reitittimelle vaadittavat sähkötyöt.
Data, AV ja viestintä	Langaton nopea verkko peliläppärille, pistokepaikkoja sekä konsolitason taakse että peliläppärin luokse sekä ulkoseinää vasten olevalle seinälle sekä konsolipelitilan luokse.
Vesi ja viemäri	Ei tarvetta vesipisteille tai viemäröinnille.
Lämmitys ja jäähdytys	Lämpökuormaa ihmisistä ja pelilaitteista, nostanee tilan lämpötilaa n. 3-5 astetta. Tavoitelämpötila 21-22, sama lämpötila kuin muissa kirjaston osissa.
Ilmanvaihto	*Ilmanvaihdolle ei erillisiä vaatimuksia tilan osalta, kirjaston koneellinen ilmanvaihto.*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET

Automaatio, turvallisuus- ja	Ei erillistä kulunvalvontaa tilaan, ajanvarausjärjestelmä ei integroituna tilaan fyysisesti. Kameravalvonta tilassa osana kirjaston muuta kameravalvontaa
Siivous ja ylläpito	Kalusteet kaikki siirrettäviä, paitsi tv seinällä. Ei erityisiä hygieniavaatimuksia, mutta siivouksen taso ja säännöllisyys tärkeää. Tilassa kertyy todennäköisesti muuta kirjastosalia enemmän roskaa sekä mahdollisuus esim. roiskeille.
Ympäristö ja elinkaari	Tilan laitteet kierrätetään standardien mukaan.

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ

Lisätiedot / perustelut	
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Lähivarasto
Käyttötarkoitus ja toiminta	Toimintavaravarasto.		
Käyttäjät / henkilömäärä	Kirjaston henkilökunta.		
Tavoitepinta-ala	10-15m2	**Käyttöaika /**	Palveluaikana arkisin kello 8-
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Pieni käyttövarasto arjen jokapäiväisille tarpeille asiakaspalvelutiskissä. Tilaa kirjakärryille, lainattaville esineille, kirjatuille ja esillelaittotelineille sekä muille materiaaleille. Tilaa kirjakuljetusten pakkauslaatikoille ja pakkausmateriaaleille. Tila pienelle sähköpöydälle työskentelyyn.
Tilayhteydet ja sijainti	Kulku asiakaspalvelutiskistä. Sijainti asiakaspalvelutiskin välittömässä läheisyydessä, koska kyseessä on säilytysvarasto asiakaspalvelussa tarvittaville tavaroille.
Esteettömyys	Esteetön, ovellinen ja lukittava varasto.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Irtokaluste	Hyllykkö	3	100x200x30		
Irtokaluste	Pieni sähköpöytä ja tuoli.	1			
Irtokaluste	Hyllykkö	2	100x200x20		
Kone / laite					
Kone / laite					
Kiintokaluste					
Varuste					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Lukittava*
Akustiikka ja ääneneristys	
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Hyvä yleisvalaistus*
Sähkö	
Data, AV ja viestintä	
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET

Automaatio, turvallisuus- ja	*Valot sammuvat automaattisesti*
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ

Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*		
Liitteet / viitteet			
Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Avovarasto
Käyttötarkoitus ja toiminta	Kirjavarasto		
Käyttäjät / henkilömäärä			
Tavoitepinta-ala	20-25m²	**Käyttöaika /**	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	*Kirjavarasto. Kirjojen säilytysvarasto, jossa on vanhempaa ja vähemmän aktiivisessa käytössä olevaa aineistoa. Asiakkailla on pääsy varastoon ja he voivat käyttää sitä myös itsenäisesti.*
Tilayhteydet ja sijainti	*Kulku varastoon kirjastosalin takaosassa. Varaston asiakaskäyttö kuitenkin on todennäköisesti niin vähäistä että tila ei vaadi erillistä valvontaa. Varaston mitat 3 x 7 m*
Esteettömyys	*Esteetön*

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Siirrettävä arkistohylly (liukuhyllyt)	14			Nykyinen
Irtokaluste					
Kone / laite					
Varuste					
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Ovi, joka on mahdollista laittaa lukkoon.*
Akustiikka ja ääneneristys	
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	
Sähkö	
Data, AV ja viestintä	

Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto*
6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja	*Rakennusautomaatio, kulunvalvonta, murto-, palo- ja henkilöturvajärjestelmät, kameravalvonta, ajanvaraus tai muut järjestelmät.*
Siivous ja ylläpito	*Siivottavuus, hygieniataso, huollettavuus, huoltoreitit, jätehuolto ja kalusteiden siirrettävyys.*
Ympäristö ja elinkaari	*Energia- ja vesitehokkuus, materiaalien vähäpäästöisyys, muuntojoustavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätettävyys.*
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ	
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		Huoneen nimi	Hiljainen lukutila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Lukutila ja opiskelu- ja etätyöskentelytila asiakkaille		
Käyttäjät / henkilömäärä	9		
Tavoitepinta-ala	17-22m²	Käyttöaika /	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Hiljainen tila lukemiseen ja opiskeluun sekä etätöihin.
Tilayhteydet ja sijainti	Etäällä ja erillään tiloista, joissa syntyy enemmän ääntä. Varaston läheisyydessä ja omassa rauhassaan.
Esteettömyys	Esteetön tila.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Irtokaluste	Sähköpöytä ja tuoli	3			
Irtokaluste	Nojatuoli	3			
Irtokaluste	Korkeaistuimellinen tuoli	3			
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	*Näkyvyys kirjastotiloihin*
Ovet, ikkunat ja lasitukset	*Turvalasi*
Akustiikka ja ääneneristys	Toiveen mahdollisimman hiljainen tila. Akustiikassa ja materiaalien valinnassa huomioitava hiljaisuus. Heikkokuuloisille induktiosilmukka. Äänieristys.
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Erinomainen lukuvalaistus*
Sähkö	*Normaalit pistorasiat*
Data, AV ja viestintä	*Toimivat datayhteydet, kirjaston langaton tai oma reititin*
Vesi ja viemäri	

Lämmitys ja jäähdytys	*Jäähdytys*
Ilmanvaihto	*Hyvä imanvaihto*
6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja	*Valot sammuvat automaattisesti.*
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ	
Lisätiedot / perustelut	
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Ryhmätyöhuone
Käyttötarkoitus ja toiminta	Kirjaston henkilökunnan työtila.		
Käyttäjät / henkilömäärä	5		
Tavoitepinta-ala	36	**Käyttöaika /**	
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Kirjaston henkilökunnan työtila. Kirjaston toimistotyöt, aineistojen käsittely, kirjojen muovitus, toimintojen ja tapahtumien suunnittelu, tiimityöskentely, yksilötyöskentely, puhelinasiointi asiakkaiden kanssa.
Tilayhteydet ja sijainti	Kulku kirjastosalista asiakaspalvelutiskin takaa. Työhuoneesta toinen ovi henkilökunnan sosiaalitiloihin tai kahvihuoneeseen. Työhuoneessa viisi henkilökohtaista työpistettä, jotka on erotettu käytävälle päin lasiseinällä. Käytävässä/yhteisessä tilassa paikka muovituspöydälle. Henkilökohtaisiin työpisteisiin tarvitaan jokaiseen sähköpöytä, tuoli, pieni apupöytä ja tilaa aineistokärrylle sekä liikkumiseen.
Esteettömyys	Esteetön.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Työpisteiden väliseinät.				
Työkuutiot	Jokaiselle oma koppi?	5	3 m2 per kuutio		
Irtokaluste	Sähköpöytä ja tuoli.	5			
Irtokaluste	Aineistonkäsittelypöytä.	1	150x70		
Irtokaluste	Toimistotarvikekaappi.	2			
Puhelinkoppi	Tarvitaan jos avokonttori	2 m2			
Irtokaluste	Seinähylly muoveille.	2	leveys 2m		

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	
Akustiikka ja ääneneristys	Työpisteillä puhutaan puhelimeen. Äänieristys toivottava. Yhteinen puhelinkoppi?
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Erinomainen valaistus*

Sähkö	*Pistorasioita riittävästi per työpiste*
Data, AV ja viestintä	*Erinomaiset datayhteydet, lankaverkko*
Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	*Viilennys/jäähdytys*
Ilmanvaihto	*Erinomainen ilmanvaihto*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja	
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ	
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro / tunnus		**Huoneen nimi**	Henkilökunnan taukotila
Käyttötarkoitus ja toiminta	Tauko- ja ruokailutila		
Käyttäjät / henkilömäärä	Kirjaston henkilökunta. 5 henkeä.		
Tavoitepinta-ala	12	**Käyttöaika /**	Arkisin kello 8-17
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Henkilökunnan taukotila ruokataukojen pitämiseen.
Tilayhteydet ja sijainti	Kulku henkilökunnan sosiaalitilojen ja keittiön kautta. Lukittava ovi keittiöön.
Esteettömyys	Esteetön tila.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Kiinteä pöytätaso	1			
Irtokaluste	Pöytä	1			
Irtokaluste	Tuoli	8			
Muu					

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	
Akustiikka ja ääneneristys	
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	*Hyvä valaisstus.*
Sähkö	
Data, AV ja viestintä	*Kirjaston langaton verkko*

Vesi ja viemäri	
Lämmitys ja jäähdytys	*Viilennys*
Ilmanvaihto	*Hyvä ilmanvaihto*
6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET	
Automaatio, turvallisuus- ja erityisjärjestelmät	
Siivous ja ylläpito	
Ympäristö ja elinkaari	
7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ	
Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*
Liitteet / viitteet	

Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys

MÄNTYHARJUN KUNTA

Tilahanke / tarveselvitys

TILATARVEKORTTI

Täytetään tilakohtaisesti. Sinisellä tekstillä merkityt solut on tarkoitettu käyttäjän täytettäviksi.

1. PERUSTIEDOT

Hanke / kohde	Mäntyharjun kirjasto		
Rakennus / kerros / alue			
Huoneen nro /		**Huoneen nimi**	Keittiö
Käyttötarkoitus ja toiminta			
Käyttäjät / henkilömäärä			
Tavoitepinta-ala	8	**Käyttöaika /**	Arkisin kello 8-17
Erityisvaatimukset			

2. TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

Toiminnan kuvaus	Keittiö asiakaskäyttöön ja henkilökunnalle. Asiakkailla pääsy tiloihin henkilökunnan ollessa paikalla.
Tilayhteydet ja sijainti	Kulku kirjastosalista ja henkilökunnan tiloista. Lukittavat ovet molempiin suuntiin.
Esteettömyys	Esteetön.

3. KIINTOKALUSTEET, IRTOKALUSTEET JA VARUSTEET

Tyyppi	Kaluste / varuste / laite	Määrä	Mitat / kapasiteetti	Sijoitus / kiinnitys	Hankintavastuu
Kiintokaluste	Pöytätaso	1			
Kone / laite	Jääkaappi	1			
Kone / laite	Tiskikone	1			
Kone / laite	Kahvinkeitin	1			
Kone / laite	Vedenkeitin	1			
Kone / laite	Mikroaaltouuni	1			
Kiintokaluste	Keittiökaappi	3			
Kiintokaluste	Allaskaappi	1			

4. TILA- JA RAKENNUSOSAVAATIMUKSET

Pinnat ja materiaalit	
Ovet, ikkunat ja lasitukset	
Akustiikka ja ääneneristys	*Huoneakustiikka, puheen erotettavuus, yksityisyys, runkoäänet ja laitteiden melu.*
Turvallisuus ja suojaus	

Laatija / käyttäjäedustaja:

Päiväys:

TILATARVEKORTTI, LVIS JA MUUT TEKNISET

Huoneen nro / nimi:

5. LVIS-VAATIMUKSET

Valaistus ja ohjaus	
Sähkö	

Data, AV ja viestintä	*Langaton verkko*
Vesi ja viemäri	*Vesi- ja viemäri*
Lämmitys ja jäähdytys	*jäähdytys*
Ilmanvaihto	*Keittiön ilmanvaihto*

6. MUUT TEKNISET JA YLLÄPIDON VAATIMUKSET

Automaatio, turvallisuus- ja	*Rakennusautomaatio, kulunvalvonta, murto-, palo- ja henkilöturvajärjestelmät, kameravalvonta, ajanvaraus tai muut järjestelmät.*
Siivous ja ylläpito	*Siivottavuus, hygieniataso, huollettavuus, huoltoreitit, jätehuolto ja kalusteiden siirrettävyys.*
Ympäristö ja elinkaari	*Energia- ja vesitehokkuus, materiaalien vähäpäästöisyys, muuntojoustavuus, uudelleenkäyttö ja kierrätettävyys.*

7. LISÄTIEDOT, LIITTEET JA HYVÄKSYNTÄ

Lisätiedot / perustelut	*Kirjaa poikkeavat tai kriittiset vaatimukset ja niiden toiminnallinen perustelu.*		
Liitteet / viitteet			
Käyttäjäedustaja	Nimi / päiväys	**Hankevastaava**	Nimi / päiväys